БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 62 (4309).

28 МАРТ ШАНБА 1970 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Янгийўлдаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози аъзолари юбилей йилида мўл ҳосил кўтариш ниятида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Азамат механизаторлар техникани барвақт ремонтдан чиқариб қўйган эдилар. Эндиликда экишга тайёргарлик ишлари қизитиб юборилди. Ҳа демай пахтакорлар ерга барака уруғи қадашади.

Хўжалик паррандабоқарлари ажойиб зафар қучдилар. Улар тухум тайёрлаш йиллик планини ошириб бажардилар. 23 минг 650 та тухум топширилди. Паррандабоқарлар йил охиригача яна 50 мингта тухум топшириш мажбуриятини олишди.

Бу йил ҳар бир товуқдан кам деганда 120 тадан тухум олиш мўлжаллапаётир.

БИР ЯРИМ МИЛЛИОН ТЕЖАМ

БЕКОБОД, 26 март. (ЎзТАГ). В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг коллективи электр энергияни тежаш юзасидан олган йиллик мажбуриятини бугун муддатидан олдин бажарди. Юз минг киловатт соат электр энергияси тежаб қолинди. Йил бошидан бери тежалган электр энергияси эса бир ярим миллион киловатт соатга етди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Нуриддинов бригадаси электр энергиясини тежашда катта муваффақиятларга эришди. У бир ярим минг киловатт соат электр энергияни тежади.

ҚУРТ БОҚИШГА ПУХТА ҲОЗИРЛАНАЙЛИК

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари учун долзарб кунлар, масъулиятли давр келди. Мўл ҳосил учун замин яратиш, кўклам экин ишларини жадал бошлаб юбориш, қўзилатишни муваффақиятли ўтказиш, кўкламги пилла қуртн боқиш — буларнинг ҳаммаси шу кеча-кундузда қилинадиган муҳим вазифалардир. Қишлоқ меҳнаткашларининг миришкорлиги, мардоналиги, олиҳимматлиги ҳам шундаки, улар ана шу бири-биридан зарур, муҳим вазифаларнинг ҳаммасини ўз муддатида бажаришга астойдил киришдилар. Ҳар баҳор, ҳар гал кўклам бу ишларни ғайрат-шижоат билан адо этадилар.

Бу йилги кўклам кампанияси тарихий кунларга — бутун совет халқи Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси Владимир Ильич Ленин таваллудининг юз йиллигини нишонлашга катта тараддуд кўраётган кунларга тўғри келди. Шу туфайли барча соҳаларда халқимизнинг меҳнат активлиги, ғайрат-ташаббуси беҳиҳоя ошиб кетди. Ҳар бир меҳнаткаш юбилей йили мажбуриятини, беш йиллик план топшириғини а л о ҳ и д а меҳр, эҳтирос билан, катта қувонч билан адо этишни ўзига мақсад қилиб олган. Юбилей йили ҳосили қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларида, шу жумладан пиллачиликда ҳам юқори бўлмоғи керак.

Бу йил областимиз пиллачилари давлатга 1350 тонна пилла етказиб бериш юзасидан социалистик мажбурият олганлар. Жойларда қурт боқишга қизғин тараддуд бошлаб юборилди. Ипак қурти учун мустаҳкам озуқа базаси яратиш, қуртхоналарни тайёрлаш ишлари амалга оширилмоқда.

Аммо бу ҳаракат ҳали областимиз бўйича кенг қанот ёйганича йўқ. Шуни эътироф этиш керакки, ўтган йили пилла тайёрлаш плани бажарилмади. Ўтган тўрт йил мобайнида давлатга пландагидан 733 тонна кам пилла сотилди. Бўка районида 144 тонна, Юқори Чирчиқ районида 135 тонна, Оржоникидзе районида 123 тонна кам пилла тайёрланди. Айрим хўжаликларда бир қути уруғдан олинган ҳосил кескин камайиб кетди. Область бўйича бир қути уруғдан 44 килограмм ҳосил олинган бўлса, Бўка ва Юқори Чирчиқ районларда 39 килограммга тўғри келди.

Бундай камчиликларга асосан ипак қуртлари учун мустаҳкам озуқа базаси яратилмагани, тут кўчатлари етарлича ўтказилмагани, борлари яхши парвариш қилинмагани ва баъзи хўжаликларда қурт боқишга етарли эътибор берилмаётгани сабаб бўлмоқда.

Халқимизда «бир йил тут эккан киши, юз йил гавҳар теради» деган нақл бор. Тут дарахтлари кўп ўтқазилиб, вақтида, яхши парвариш қилиб турилгандагина ипак қурти учун мўл озуқа базаси яратилади.

Тут кўчатини кўпайтириш учун ҳамма имкониятлар бор. Йўл, кўча ёқалари, ариқ, анҳор бўйлари, канал четларига фақат тут кўчатлари ўтқазиш зарур. Шу билан бирга ёш ниҳолларни мунтазам парвариш қилиб бориш керак.

Кўп ҳолларда ипак қурти боқилиб бўлгач, барглари қирқиб олинган тутлар ўз вақтида буталмай ташлаб қўйилади. Натижада тут дарахти келаси йили дуруст барг чиқармайди. Ана шундай камчиликлар содир бўлмаслиги учун ҳар бир колхоз ва совхозда махсус тутчилик бригадаси ташкил қилиш керак.

Қуртларга етарли озуқа етказиб берилгандагина пилла тайёрлаш планини бажариш мумкин. Областимиз бўйича 1350 тонна пилла тайёрлаш учун 470 та агротехник-пиллачилик бригадаси ва звено ташкил этиш зарур бўлади. Бу бригада ва звеноларга пиллачиликни яхши биладиган, унга меҳр қўйган, махсус курсларда тайёрланган мутахассис кадрларни бириктириш керак.

Ипак қурти жуда нозик бўлади. Уни нечоғлик нормал ҳавода, ҳар қутисига етарли даражада сўкчаклар ўрнатилган хонада парвариш қилингандагина қурт юқори сифатли пилла ўрайди. Ҳар қути қурт уруғи учун 55—60 квадрат метр жой тайёрлаш зарур. Шу кеча-кундузда ипак қурти боқиладиган хоналар тўла ремонтдан чиқарилиб оқланиб, дезинфекция қилиб қўйилиши, печкалар ўрнатилиши, зарур.

Ишни шундай ташкил этиш керакки, ипак қурти ҳар даҳага кирганда, катталашган сари жой торлик қилиб қолмасин. Шунинг учун ҳам боқилаётган қуртнинг қутисига қараб сўкчаклар тайёрлаш лозим. Кўпинча қуртлар катта даҳага кирганида барг камчилик қилиб кўплаб нобуд бўлади. Ана шу ҳолнинг содир бўлмаслиги учун ҳар бир ипакчилик бригадаси ва звеносига ҳар қути уруққа етадиган тут плантацияларини ажратиб бериш керак. Токи айрим звеноларда баргларни ортиқча исроф қилиб, айримларида барг етишмаслик ҳоллари содир бўлмасин.

Халқ хўжалигимизнинг ҳар бир соҳасида илғор методлар, фан ютуқлари кенг қўлланилиб, қувончли ютуқлар қўлга киритилмоқда. Меҳнатни илмий асосда ташкил этишнинг самараларини кўриб турибмиз. Пиллачиликда ҳам илғор методлар қўлланилмоқда. Ипак қуртини юксак агротехника қоидалари асосида парвариш қилиб, қисқа муддатда пилла ўрашига эришаётган илғор пиллачиларимиз областимизда анчагина.

Район қишлоқ хўжалиги органлари, пиллачилик бўлинмалари илғорлар тажрибасини кенг тарғиб этишлари, пиллачилар орасида социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, ҳар бир район ва хўжаликнинг йиллик планин сўзсиз бажарилишига эришишлари зарур. Бунинг учун қурт боқишга ҳозирдан пухта тайёргарлик кўриш лозим. Ҳар бир хўжаликда қурт боқувчилар учун қулай шароит яратайлик, уларга намунали маданий-маиший хизмат кўрсатайлик. Пиллачиларнинг меҳнатига тўғри ҳақ тўлаш, Пландан ортиқча топширилган пилла учун мукофотларни ўз вақтида бериш лозим.

Пилла — катта бойлигимиз. «Оқ олтин» ўлкамизнинг бойлигига пойтахт областининг олтин тилласи билан муносиб ҳисса қўшайлик. Юбилей йилида қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларида, шу жумладан пиллачиликда ҳам юқори ҳосил етиштириб, йиллик планни муваффақият билан бажарайлик.

БРИГАДА ЭКИШГА ТАЙЁР

Маъди Қултоев бошчилик қилаётган бригада «Ленинград» колхозининг илғор бригадаларидан ҳисобланади. Бригада далаларида баҳорги ишлар қизғин бораётир. Суғориш шохобчаларини тартибга келтириш ишлари поёнига етди. Майдонларни ўғитлаш ҳам муваффақиятли ўтказилди. Ҳар бир гектар пахта майдонига 10 тоннадан маҳаллий ҳамда 500—550 килограммдан минерал ўғит сепилди. Айни кунларда ерларни текислаш ҳам жадал олиб борилмоқда. Бу ишларда колхозчилардан Содир Турсунов, Малик Сайдалиев, Розия Ҳайдарова сингари ўртоқлар пешқадамлик қилишмоқда. Улар кундалик нормаларини 150—160 процентга етказишяпти.

— Ерга уруғ тушишдан илгари,— дейди бригада деҳқонлари, экишга тайёргарлик ишларини охирига етказамиз. Чигит экишни ҳам қисқа муддатда ўтказамиз.

Бригада пахтакорларининг бу йилги мақсади 110 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан давлатга 26 центнердан дур етказиб беришга қаратилган.

З. АМРУЛЛАЕВ,
Янгийўл райони.

ССССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

САККИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ СОСТАВИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми «СССР Олий Советига сайлов тўғрисида низом»нинг 36 ва 37-моддаларига биноан қарор қилади:

Саккизинчи чақириқ СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи марказий сайлов комиссияси жамоат ташкилотлари, жамиятлар ва меҳнаткашлар коллективларининг қуйидаги вакилларидан иборат қилиб тасдиқлансин:

Марказий сайлов комиссиясининг раиси **Ермилов** Виктор Васильевич — Москвадаги А. И. Ефремов номидаги «Красный пролетарий» станоксозлик заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Марказий сайлов комиссияси раисининг ўринбосари **Прохоров** Василий Ильич — Бутуниттифоқ касаба союзлари марказий советидан.

Марказий сайлов комиссиясининг секретари **Капитонов** Иван Васильевич — маданият ходимлари касаба союзидан.

Марказий сайлов комиссиясининг аъзолари:

Айрапетян Розалия Александровна — медицина ходимлари касаба союзининг Арманистон республика комитетидан.

Артоболевский Иван Иванович — СССР Фанлар академияси олимлари ва илмий ходимларидан.

Биешу Мария Лукьяновна — Молдавия давлат опера ва балет театрининг ижодий ходимлари, ишчилари ва хизматчилари коллективидан.

Борзенков Евгений Дмитриевич — Челябинск область, Магнитогорск металлургия комбинатининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Вайно Вальтер Иванович — Эстония матлубот жамиятлари Республика союзи правлениесидан.

Егудин Илья Абрамович — колхозларнинг иттифоқ кенгашидан.

Епишев Алексей Алексеевич — Армия, Авиация ва Флотга кўмаклашувчи бутуниттифоқ кўнгилли жамияти (ДОСААФ) Марказий комитетидан.

Ибатуллин Каримулла Ҳакимович — Татаристон АССР, Қозондаги 2-қурилиш тресги ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Калиев Ауталиф Елтренович — Қозоғистон ССР Шарқий Қозоғистон области, Ленин орденли В. И. Ленин номли Усть-Каменогорск қўрғошин-руҳ комбинати ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Конотоп Василий Иванович — Москва область коммунистик ташкилотидан.

Қулиева Заҳро Тоир қизи — Н. Наримонов номли Озарбайжон давлат медицина институти студентлари ва муаллимлари коллективидан.

Лутак Иван Кондратьевич — Украина Коммунистик ташкилотидан.

Маҳмудова Муҳаббат — Маориф, олий мактаб ва илмий муассасалар ходимлари касаба союзининг Тожикистон республика комитетидан.

Норқулова Зулайҳо — Ўзбекистон ССР Самарқанд область Нарпай районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзоларидан.

Николаева-Терешкова Валентина Владимировна — Совет хотин-қизлари комитетидан.

Пилотович Станислав Антонович — Белоруссия коммунистик ташкилотидан.

Пуго Борис Карлович — Латвия ленинчи коммунистик ёшлар союзидан.

Романов Григорий Васильевич — Ленинград коммунистик ташкилотидан.

Солиева Батиш — Касаба союзлари Қирғизистон республика советидан.

Саралидзе Зураб Георгиевич — Грузия ССР С. М. Киров номли Тбилиси станоксозлик заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Тихонов Николай Семёнович — СССР ёзувчилар союзидан.

Тяжельников Евгений Михайлович — Бутуниттифоқ ленинчи коммунистик ёшлар союзидан.

Чарлиев Аннамуҳаммад — Туркманистон ССР «Небитдагнефть» конлари бошқармаси 1-конининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Шештакаускене Станислава Миколовна — Литва ССР Алитус районидаги «Гегужес пирмойи» колхози аъзоларидан.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1970 йил 26 март.

Илиқ табассум қилиб турган бу қизлар Бўка районидаги Фрунзе номли колхознинг Сергей Мусақулов бошлиқ бригадасининг пешқадамларидан. Бу бригада коллективи шу кунларда экиш кампаниясига пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Пахта майдонлари текисланиб ерларга маҳаллий ўғит чиқариш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Уларнинг нияти ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил кўтаришдир. Суратда: (чапдан) Бутуниттифоқ комсомолларининг XVI съезди делегати Назима Ибрагимова, Маъмура Абдуллаева, Хонигул Микиновалар. Улар бу йил механизаторлик касбини ўрганиб пахта терими мавсумида 70—80 тоннадан пахта териш мажбуриятини олганлар.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ фотоси.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ МИЛЛАТЛАР СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ ЎЗБЕКИСТОН ССР САЙЛОВ КОМИССИЯСИ СОСТАВИГА НОМЗОДЛАР КЎРСАТИЛМОҚДА

Республикада сайловолди кампанияси тобора кенг авж олиб бормоқда. 26 март куни СССР Олий Совети Миллатлар советига сайлов ўтказувчи Ўзбекистон ССР сайлов комиссияси составига номзодлар кўрсатила бошланди.

Тошкентдаги «Ўзбексельмаш» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан салкам икки минг киши «Сайлов тўғрисида низом»га биноан республика сайлов комиссияси составига ўз вакилини кўрсатмоқ учун икки смена орасида тўпланди. Қуюв цехининг бош мастери, коммунист **Абдусамад Азимович Қориевни** завод коллективидан номзод қилиб кўрсатиш тўғрисидаги таклифни машинсозлар маъқуллаб кутиб олишди. А. А. Қориев Улуғ Ватан урушининг иштирокчиси. У, заводда узоқ вақт ишлаб, ўзининг ишлаб чиқариш новатори, актив жамоатчи эканлигини кўрсатди.

Йиғилиш қ а т н а ш ч и л а р и А. А. Қориевни СССР Олий Совети Миллатлар советига сайлов ўтказувчи Ўзекистон ССР сайлов комиссияси составига кўрсатишга бир овоздан қарор қилдилар.

Республика Фанлар академияси президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда академия олимлари ва илмий ходимлари номидан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти **Обид Содиқов** республика сайлов комиссияси составига кўрсатилди.

Маданият ходимлари касаба союзи республика комитети президиумининг кенгайтирилган мажлисида республика сайлов комиссияси составига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири **Георгий Михайлович Орлов** тавсия этилди.

Ўзбекистон касаба союзлари советининг секретари **Алексей Захарович Завьялов** Узсовпроф президиумининг кенгайтирилган мажлисида республика сайлов комиссияси составига таклиф қилинди.

Ленинчи Коммунистик ёшлар союзидан республика сайлов комиссияси составига Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг секретари **Дилбар Аббасовна Абдураззақованинг** номзоди кўрсатилди. Унинг номзоди Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети бюросининг кенгайтирилган мажлисида тавсия этилди.

Республика Ёзувчилар союзидан шу ижодий ташкилот правлениесининг раиси **Комил Нуъмонов (Яшин)** республика сайлов комиссияси составига кўрсатилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Советига сайлов ўтказиладиган кун яқинлашиб келмоқда. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлисида шу сайловга қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги тўғрисида гаплашиб олинди.

Мажлисда шу нарса таъкидлаб ўтилдики, республикада сайлов кампанияси В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги байрами туфайли вужудга келган зўр меҳнат ғайрати ва сиёсий активлик вазиятида авж олиб бормоқда. Шаҳар ва қишлоқларнинг меҳнатчилари сайлов кунини беш йиллик топшириқларни муддатидан олдин бажариш учун, КПСС XXIII съезди қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун курашни кучайтириш билан кутиб олишга бел боғладилар.

Қабул этилган қарорда сайловга ташкилий-техникавий жиҳатдан тайёргарлик кўриш юзасидан Қарақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг, область советлари ва Тошкент шаҳар совети ижроия комитетларининг конкрет вазифалари белгилаб берилди.

Сайлов участкаларининг чегараларини ўз вақтида белгилаш, сайловчиларнинг рўйхатларини тўғри тузиш, сайлов комиссияларини тегишли бинолар ва алоқа воситалари билан таъминлаш зарурлигига алоҳида эътибор берилди. «Статистика» нашриётининг республика бўлимига етарли миқдордаги сайлов ҳужжатларини қисқа муддатларда нашр этиш таклиф қилинди.

Алоқа, маданият, савдо министрликларига, «Ўзбекбирлашув» правлениесига, граждан авиацияси Ўзбекистон бошқармаси, республика Министрлар Советининг матбуот, кинематография, радио эшиттириш ва телевидение давлат комитетларига, Урта Осиё темир йўли бошқармасига, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги юридик комиссияга ва бошқа бир қанча ташкилотларга сайловга ташкилий-техникавий жиҳатдан тайёргарлик кўришнинг муфассал планларини ишлаб чиқиш топширилди.

Шу мажлиснинг ўзида Олий Совет Президиуми табиий муҳитни ифлослантиришга қарши курашни кучайтириш тўғрисида Олий Советнинг қишлоқ хўжалиги ҳамда табиатни ва ер ости бойликларини муҳофаза қилиш доимий комиссиялари киритган масалани, шунингдек Тошкент области корхоналари ва ташкилотларида меҳнат тўғрисидаги қонунларга қандай риоя қилинаётганлиги тўғрисидаги масалани ҳам қараб чиқди.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА БЕДА ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 27 МАРТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун-районлар, иккинчи стун-беда экиш мажбурияти учинчи стун-экилган майдон, тўртинчи стун-планнинг бажарилиш проценти, бешинчи стун-шу жумладан бошқа экинларга аралаштириб экилган беда.

УРТА ЧИРЧИҚ	1700	1774	104,4	1637
ОРЖОНИКИДЗЕ	850	850	100,0	820
Калинин	850	814	95,8	814
Бўстонлиқ	390	371	95,1	196
Янгийўл	2000	1853	92,7	1567
Оққўрғон	2400	1991	82,9	1749
Бекобод	1660	1299	78,3	1299
Бўка	1700	1258	74,0	1236
Юқори Чирчиқ	1450	845	58,3	247
Область бўйича	13000	11055	85,0	9565

Поёнсиз қир-адирларда қўй-қўзиларни меҳр билан боқиб келаётган илғор чўпонлардан бири Урта Чирчиқ районидаги 1-«Оҳангарон» совхозининг кекса чўпони Турдибой Умаров ҳисобланади. Турдибой ота совхознинг тажрибали чўпонларидан бири. У шу кеча-кундузда ўғли Турғун билан қўзилатиш ишларини намунали олиб бормоқда. Суратда: (ўнгда) Турдибой Умаров, ўғли Турғун билан яйловда.

В. ЛИТВИНОВ фотоси.

ЯРАТУВЧИЛИК СЪЕЗДИ

Ёш совет республикаси 1920 йил баҳорига катта қийинчиликлар билан қадам қўйди. Бу пайтга келиб Қизил Армия чет эл интервенцияси ва ички контрреволюцион кучларга кетма-кет қақшатғич зарбалар бериб, жанг майдонларида муҳим ғалабаларни қўлга киритган бўлса-да, мамлакатда аҳвол анча ташвишли эди.

Бир томонда оқ гвардиячилар тиш-тирноқларини қайраб туришар, иккинчи томонда эса граждандлар уруши туфайли мамлакат экономикаси ниҳоятда издан чиққан, кўпгина шаҳар ва қишлоқлар вайронага айланган, очлик ва касаллик катта хавф туғдираётган эди. Корхоналарда иш унуми жуда пасайиб кетди. Йирик саноат урушгача бўлган даврдагига нисбатан етти баравар кам маҳсулот ишлаб чиқарарди. В. И. Ленин бу даврни «очлик ва совуқ, зулмат ва вайронагарчиликка қарши қонсиз уруш» даври деб баҳолади. Коммунистик партия зиммасида Совет республикасини ҳалокат ёқасидан қутқариб қолишдек оғир вазифа турар эди.

Россия коммунистлар (большевиклар) партиясининг IX съезди ана шундай вазиятда чақирилди. Съезд 1920 йилнинг 29 март куни Москвада, Большой театрда очилди. Унинг кейинги мажлислари Кремлда ўтказилди.

Мамлакатимиз тақдири, совет халқи ҳаётидаги ғоят муҳим масалаларни муҳокама этиб, ўша даврда катта аҳамиятга молик бўлган вазифалар, режаларни белгилаб берган бу съезд Компартиямиз тарихида катта роль ўйнади. Республика коммунистларининг ана шу анжумани Владимир Ильич Лениннинг бевосита ташкилотчилиги ва раҳбарлигида ўтди.

Съезд Советлар мамлакатида социализм қуриш программасини белгилаб берган VIII съезддан кейин ўтган даврга якун ясади, совет халқи ва Коммунистик партия бирлигининг, ишчилар синфи ва меҳнаткаш деҳқонлар мустаҳкам иттифоқининг ёрқин намойиши бўлди. Икки съезд оралиғидаги даврда партия сафлари икки баравар ўсиб, салкам 612 минг кишига етди. Бу эса гражданлар уруши туфайли рўй берган қийинчиликлар, мамлакатдаги оғир иқтисодий аҳволга қарамай партия ва ҳукуматнинг обрўси тўхтовсиз ўсиб бораётганлиги, халқнинг ўз келажагига қатъий ишончидан далолат эди. Съезднинг баланд кўтаринкилик руҳида ўтганлиги ҳам бунинг ёрқин далилидир.

Кун тартибига қўйилган тўққиз масалани делегатлар ғоят ишчанлик билан муҳокама қилдилар. Саккиз кун давом этган мажлисларда 135 марта нутқ сўзланди. В. И. Ленин олти маротаба минбарга кўтарилиб, халқ ва партия олдида турган ва зудлик билан ҳал қилиниши лозим бўлган энг муҳим, принципиал масалалар юзасидан ўз фикрларини изчил баён қилиб берди.

Владимир Ильич Ленин съездда партия Марказий Комитети номидан ҳисобот доклади қилди. Докладда VIII съезддан кейинги даврда партия ва давлатнинг кураш туфайли қўлга киритган ғалабалари анализ қилинди, нафасни ростлаш пайтида хўжалик қурилишининг асосий йўллари белгилаб берилди.

Гражданлар уруши йиллари эришилган катта ғалабаларга якун ясаб, В. И. Ленин бундай деган эди: «Бу ғалабалардан кейин биз энди мустаҳкам ишонч ва хотиржамлик билан, бу съезд совет ишининг икки йилдан ортиқроқ давр ичидаги тажрибасини якунлайди ва хўжалик қурилиши соҳасида олдимизда турган янада оғир ва қийин вазифаларни ҳал қилиш учун шу ҳосил қилинган сабоқдан фойдалана оладн, деган ишонч билан навбатдаги тинч хўжалик қурилиши вазифаларига кириша оламиз» (Асарлар, 30 том, 447-бет).

Партия съезди «Хўжалик қурилишининг навбатдаги вазифалари ҳақида» резолюция қабул қилиб, мамлакатдаги хўжалик вайронагарчилигига қарши кураш, тинч ижодий яратувчилик вазифаларини белгилаб берди. Бу вазифалар ягона хўжалик плани тузишдан, унинг асосий шарти — мамлакатни электрлаштиришдан, транспортни, ёқилғи тайёрлашни, металлургияни тиклаш ва юксалтиришдан иборат бўлиб, уларни бажариш учун партия раҳбарлиги ва касаба союз иштирокида кенг меҳнаткаш омманинг ғайратидан тўғри фойдаланиш, меҳнатни илм-фан, техника асосида ташкил этиш, меҳнатни кенг пропаганда қилиш зарур эди.

Съезд транспортни меҳнат жабҳасининг ҳал қилувчи соҳаси деб эълон қилди. Чунки уруш туфайли кўпгина темир йўллар бузилган, минглаб паровоз ва вагонлар сафдан чиққан эди. В. И. Ленин транспортдаги аҳволнинг ночорлигини таъкидлаб: «Ҳозир темир йўл транспорти қил устида турибди. Агар поездлар тўхтаб тураверса, бу ҳол пролетар марказларини ҳалокатга олиб келади. Транспортни қўллаб-қувватлаш, очлик ва совуққа қарши курашни енгиллаштириш учун ишчилар оммасининг қаҳрамонона куч-ғайрати зарурдир», — деб кўрсатиб ўтди. Съезд партия составидан 10 процент аъзони транспортга сафарбар этиш ҳақида махсус қарор қабул қилди. Ўша йилнинг ёзига келиб, деполар, темир йўл устахоналари, катта станцияларда ишлаш учун минглаб коммунистлар сафарбар қилинди. Партия раҳбарлигида кўп ўтмасдан темир йўлдаги аҳвол яхшиланди, поездлар ҳаракати нормаллашди.

Съезд хўжалик плани тузишда маҳаллий хусусиятларга ҳам эътибор бериш кераклигини уқтириб, бунинг учун область хўжалик бюролари тузишни таклиф этди. Унинг қарорлари «ҳарбий коммунизм» сиёсатига мувофиқ эди. Халқ хўжалигини тиклаш учун саноатдаги малакали ишчиларни сафарбар этиш, умумий-мажбурий меҳнатни кенг жорий қилиш , ҳарбий қисмлардан меҳнат фронтида фойдаланиш, саноатни яккабошчилик тартиби бўйича бошқаришни янада мустаҳкамлаш, озиқ-овқат развёрсткаси асосида давлатнинг озиқ-овқат, хом ашё фондини кўпайтириш, меҳнат дизертирларига қарши кескин кураш олиб бориш каби масалаларни кўзда тутган резолюция пунктлари ҳарбий коммунистик тадбир эди. Айниқса «демократик централизм» группаси талаби рад этилиб, бундай қарашга кескин зарба берилганлиги катта аҳамиятга эга бўлди. Съезд резолюциясида шу ҳақда: «Модомики, муҳокама қилиш ёки ҳал қилиш процессида коллегиячилик қўлланилар экан, ижро қилиш процессида албатта яккабошчилик қўлланилиши лозим», — деб кўрсатиб ўтилди.

IX съезд коммунистик шанбаликларга коммунизмнинг куртаклари деб баҳо бериб, партия, комсомол, касаба союз, совет ва хўжалик ташкилотлари эътиборини меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш намунаси сифатидаги бу ҳаракатни ҳар томонлама ривожлантиришга, меҳнат унумдорлигини оширишга қаратди. Шанба кунига тўғри келган 1 Май байрами Бутун Россия шанбалиги деб эълон қилинди. Ана шу шанбаликда 15 миллион киши иштирок этди. В. И. Ленин ўша куни Кремлда, М. И. Калинин Михельсон (ҳозирги Владимир Ильич номли) заводида ишладилар.

Съезднинг охирги куни (5 апрель) Лениннинг 50 ёшга тўлиши яқинлашаётгани муносабати билан бир группа делегатлар талаби асосида ана шу санани кенг нишонлашга бағишланди. Бу таклиф гулдурос қарсаклар билан кутиб олинди. Бироқ, Владимир Ильич таклифни маъқулламади. Икки нотиқ сўзлаганидан кейин у съезддан чиқиб кетди, чунки ўз шаънига айтилаётган мақтовларни ёқтирмас эди.

Съезд Ленин фаолиятига юқори баҳо бериб, унинг Асарлар тўпламини нашр этишга қарор қилди.

Съезд қарорлари, Ленин кўрсатмаларини амалга ошириш соҳасида Коммунистик партия катта ташкилотчилик ва сафарбарлик ишлари олиб борди. Жумладан, Туркистон ўлкасида ҳам саноатни, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, транспортдаги вайронагарчиликни тугатиш йўлида катта ишлар қилинди. Туркистон Компартияси съезд олдидан партия муҳокамасига қўйилган хўжалик қурилишининг навбатдаги вазифалари ҳақидаги тезисларни қизғин муҳокама қилиб, ўзининг партия Марказий Комитетига содиқ эканлигини намойиш этди. IX съезд қарорларини эса жанговар программа сифатида қабул қилди. Буни ТКПнинг ўлка, барча область Тошкент, Андижон, Фарғона шаҳар ва район комитетлари мажлислари тўла тасдиқлайди. 16 апрелда Тошкентнинг биринчи район коммунистлари В. В. Куйбишев доклади бўйича партия ишининг марказига хўжалик қурилиши масаласини қўйиш, унинг асосий кучларини хўжалик органларига ажратиш ҳақида қарор қабул қилди.

РКП(б) Марказий Комитетига Самарқанд коммунистларининг биринчи конференциясидан 20 апрель куни жўнатилган телеграммада социалистик халқ хўжалиги қурилишига барча кучларни сафарбар этишга ваъда берилган эди. Айниқса, ўлка экономикасининг негизи бўлган пахтачиликни ривожлантириш масаласига Туркистон Компартияси катта эътибор берди. РКП(б) Марказий Комитети 2 минг дастгоҳ ва барча ускуналар билан Туркистонга тўртта тўқимачилик корхонасини кўчириш ҳақида қарор қабул қилди. Туркистон мамлакатни электрлаштиришнинг ягона ГОЭЛРО планига киритилди. Шу тариқа ўлкада Совет Россияси ёрдами билан ягона хўжалик плани асосида дастлабки амалий тадбирлар кўрилди.

Туркистон большевиклари IX съезд директиваларини бажариш учун курашда катта ютуқларга эришдилар. 1920 йилнинг ёзигача 17 минг маҳаллий хотин-қиз социалистик қурилишга жалб этилди, минглаб комсомоллар тарбияланди, озиқ-овқат аппаратига 800 коммунист, 96 инструктор сафарбар қилинди. Меҳнат интизоми, меҳнат унумдорлиги учун курашга ўлка касаба союз ташкилотлари бошчилик қилдилар. Мусобақани ташкил этиш натижасида дастлабки меҳнат қаҳрамонлари етишиб чиқа бошлади. Ана шу ташкилий тадбирлар Совет Туркистонида ички ва ташқи душманларни тор-мор этишда ҳал қилувчи роль ўйнади, социализм қуриш учун замин яратиб берди.

Совет давлатини мустаҳкамлашда ғоят катта роль ўйнаган партиянинг IX съездидан буён ярим аср вақт ўтди. Социализмдан коммунизмга ўтиш босқичи бўлган ҳозирги даврда бу тарихий съезднинг аҳамияти яна ҳам яққол кўзга ташланиб турибди. Хўжалик қурилиши ва маданиятни ривожлантиришнинг етук масалаларини илмий асосда ҳал этишда Коммунистик партия Ленин кўрсатмалари ва васиятларига оғишмай амал қилиб иш юритмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига» Тезисларида кўрсатиб ўтилганидек: «Ҳаёт чуқур ўрганишни ва ижодий ҳал этишни талаб қилувчи янги-янги вазифалар ва проблемаларни ўртага қўймоқда. Коммунистик партиянинг раҳбарлик роли муваффақиятли равишда олға ҳаракат қилишнинг гаровидир. Совет халқи партия раҳбарлигида Ленин йўлидан бориб, Октябрь ва социализм ғалабасига эришди. Биз Ленин йўлидан коммунизм сари бораётирмиз ва коммунизм ғалабасига эришамиз».

А. АКРОМОВ,
Т. МИРҲОДИЕВ.

РКП(Б) IX СЪЕЗДИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

«Таштекстильмаш» заводидаги машина-ҳисоблаш станцияси ҳисоб-китоб ишларининг аксариятини бажармоқда. Юрий Вишневский шу станция механиги ҳисобланади. Шу ерда 6 йилдан бери ишлаётган бу мутахассис станция машиналарининг доим бир меёрда ишлашини таъминлаяпти. Суратда: ўртоқ Ю. Вишневский иш устида.

Л. ГЛАУБЕРЗОН фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ижтимоий-фойдали меҳнатдан бўйин товловчи ва жамият учун зарарли, текинхўрларча кун кўрувчи шахсларга қарши курашни кучайтириш чоралари тўғрисидаги масалани кўриб чиқди.

Бу масала юзасидан қабул қилинган Фармонда шу нарса белгилаб қўйилдики, вояга етиб, меҳнатга қобилиятли бўлганлари ҳолда, Конституцияда ёзилган энг муҳим бурчини — ўз қобилиятига яраша ҳалол меҳнат қилиш бурчини бажаришни истамаётган, ижтимоий-фойдали меҳнатдан бўйин товлаб, жамият учун зарарли текинхўрларча кун кўраётган гражданлар уларнинг текинхўрларча кун кечиришига йўл қўйилмаслиги ҳақида ва 15 кунлик муддат ичида ишга жойлашиб олиши кераклиги ҳақида расмий огоҳлантириб қўйиш учун ички ишлар органларига олиб келинади.

Ана шу тарзда огоҳлантирилганидан кейин ҳам меҳнат қилишдан бўйин товлаб , жамият учун зарарли тарзда кун кўришни давом эттирувчи шахслар меҳнаткашлар депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетининг қарорига биноан, ўзлари доимий истиқомат қилиб турган жойдаги корхоналар (қурилишлар)да ёки ўша область доирасидаги бошқа жойларда ижтимоий-фойдали меҳнатга тортиладилар.

Ижтимоий-фойдали меҳнатдан бўйин товлаб келаётган шахслар ишлашга юборилган корхоналар (қурилишлар)нинг маъмурияти ва жамоат ташкилотлари бу шахсларни иш билан таъминлашлари, улар билан тарбиявий иш олиб боришлари ва уларнинг ишлаб чиқариш коллективларида муқим ўрнашиб қолиши чораларини кўришлари зарур. Бундай шахслар ишдан бўшайдиган тақдирда, корхоналар (қурилишлар)нинг маъмурияти уларни ишга жойлаштириш ҳақида қарор чиқарган меҳнаткашлар депутатлари тегишли Совети ижроия комитетига улар ишдан бўшашидан кўпи билан 3 кун аввал бу ҳақда хабар бериб қўйиши шарт.

Жамият учун зарарли тарзда кун кечираётган шахс меҳнаткашлар депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетининг ишга жойлашиб олиш ва текинхўрларча кун кўришни тўхтатиш ҳақидаги қарорини бажаришдан қасддан бўйин товлаган тақдирда, корхона (қурилиш) маъмурияти бундай шахсни жиноий жавобгарликка тортиш масаласини ҳал қилиш учун бу ҳақда 5 кунлик муддат ичида ички ишлар органларига хабар бериши зарур.

Меҳнаткашлар депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетининг қарори билан ишга юборилган, лекин ишга кирмаган, ишни узрсиз сабаблар билан ўз билгича ташлаб кетган ёхуд систематик равишда прогул қилиб келувчи ёки ички меҳнат тартиби қоидаларини бошқача тарзда қўпол бузиб келаётган шахслар жиноий жавобгарликка тортилади.

Мазкур фармоннинг таъсир кучи 18 ёшдан бошлаб эркаклар — 60 ёшгача ва аёллар 55 ёшгача меҳнатга қобилиятли бўлганлари ҳолда, жамиятга зарарли текинхўрларча кун кечираётган ва узоқ вақт (4 ойдан ортиқ вақт мобайнида) ижтимоий-фойдали меҳнатдан бўйин товлаб келаётган шахсларга нисбатан қўлланилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика Жиноят кодексига ҳам зарур қўшимча ва ўзгартишлар киритиб, дайдилик ҳамда тиламчилик қилиб юрувчи шахсларга нисбатан янада қаттиқроқ жазо чораси белгилади.

ҲАММА ЕРДА, ҲАР СОҲАДА ТЕЖАМКОР БЎЛАЙЛИК

ЯНГИЛИК ИХЛОСМАНДЛАРИ

Бу коллектив қўлидан чиқаётган агрегатларни жаҳоннинг жуда кўп мамлакатларида учратиш мумкин. Дунёнинг барча қитъаларида унинг мижозлари бор. Бу ерда платформаларга ортилган машиналар қардош республикаларга, чет элларга томон йўл олмоқда. Куни кеча «СССРда тайёрланган» тамғаси босилган компрессорлар Кубага, Эронга, Афғонистонга жўнатилди.

Бу компрессорлар фойдаланмайдиган экономиканинг бирор соҳаси йўқ. У қурилишларда бинокорлар меҳнатини енгил қилмоқда, конларнинг ҳавосини тозалашда фойдаланиляпти, заводларда ишлаб чиқариш жараёнларини енгиллаштиришда қўл келяпти... Қўйингки, бу агрегат асқотаётган соҳалар шу қадар кўпки, уларнинг ҳаммасини санаб тугатолмайсиз.

Тошкентдаги «Компрессор» заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари халқ хўжалигининг турли тармоқлари учун зарур бўлган бундай агрегатларни тайёрлашни муттасил кўпайтирмоқдалар. Айни вақтда унинг замонавий, унумли ишлайдиган ва мураккаб хилларини ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйишмоқда. Рационализатор ва ихтирочилар эса агрегатларнинг чидамлилигини ошириш, сифатини яхшилаш йўлида тинмай изланиш олиб боришяпти. Шунинг учун ҳам машинасозлар янгилик ихлосмандларининг номини ҳурмат билан тилга олишади.

...Компрессор радиатори энг нозик қисмлардан ҳисобланади. Унинг трубалари ораси жуда тор бўлгани учун чанг, ифлос, ёғ-мойга тез тўлиб қолар, бу билан компрессорнинг нормал ишлашига ҳалақит берарди. Агрегатдан фойдаланаётган қатор ташкилотлардан шу ҳақда мактублар олинди.

Етук мутахассислар А. Жирков, М. Бась ва С. Гаревая ўртоқлардан иборат ижодий бригада аъзолари ана шу муаммони ҳал қилишни зиммаларига олишди. Тиниб-тинчимасларнинг ижодий изланишлари яхши самара берди. Улар радиаторлар секцияларининг конструкциясини ва технологиясини ўзгартирдилар. Ҳар бир секция оралиғи 30 миллиметргача кенгайтирилди ва илгарисига қараганда икки баравардан зиёд катта бўлди.

Таклиф амалга оширилгач, унинг натижаси кутилгандан ҳам зиёда бўлди. Биринчидан, радиаторлардаги секциялар оралиғининг кирлаб, битиб қолиши кескин камайди. Таклифнинг иккинчи муҳим афзаллиги шундаки, қимматбаҳо рангли металл — жезни кўплаб иқтисод қилиш имкони туғилди. Дастлабки ҳисобларга қараганда бу нодир металлдан ҳар йили 12 тоннага яқин тежаб қолиш мумкин экан. Бунинг эвазига корхона 11 минг сўмлик фойда кўради. Таклиф авторларининг меҳнати ҳам муносиб тақдирланди. Уларга пул мукофоти берилди. Бу юбилей йилида ишлаб чиқаришга жорий қилинган дастлабки таклиф бўлди.

Слесарь Григорий Федорович Крот корхонада бир неча йилдан буён ишлайди. У ўз касбини пухта эгаллаган, унинг барча сир-асрорларини яхши билади. Шу билан бирга ўзининг техник билим доирасини кенгайтириш устида тинмай ишлайди. Донгдор ишчи корхонада биринчилар қатори коммунистик меҳнат зарбдори деган юксак номни олишга сазовор бўлганлардан.

Машинасозлар Григорий Федоровични «қўли гул слесарь» деб бежиз айтишмайди. Унинг меҳнати баракали бўлиш билан бирга жуда ҳам сифатлидир. У йиққан узел ҳали бирор марта ҳам брак қилингани йўқ. Тажрибали ишчи ўз касби билан фахрланади, унга доғ туширмасликка ҳаракат қилади.

Моҳир слесарь соз ишлаш билан бирга жуда кўп рационализаторлик таклифларининг муаллифи ҳисобланади. Корхонада ишлаётганидан бери бир қанча новаторлик фикрлари билан чиқди. Унинг сўнгги таклифи куни кеча амалга оширилди. Тиниб-тинчимас компрессор станцияларининг олинадиган шчитлари учун унификациялашган тиқин яратди. Бу аввало механизмларнинг ифлосланмаслиги ҳамда уларнинг мустаҳкам ўрнашиб туришига ёрдам беради. Айниқса, у фойдаланиш учун жуда қулайдир. Шундай тиқинлар яратилиши билан коллектив ҳар йили салкам минг сўмлик иқтисодий самара оладиган бўлди.

Григорий Федорович ўтган йилнинг охирларида ҳам жуда муҳим бир таклиф билан чиққан эди. ПК-10 компрессорининг фтулкалари қуйма равишда тайёрланарди. Новаторнинг таклифи билан фтулкалар штамповка усулида тайёрланадиган бўлди. Бу эса кўплаб металлни иқтисод қилиш имконини берди. Ҳар йили тежаб қолинадиган маблағ миқдори салкам 4 минг сўмни ташкил этди.

Корхонада ишлаб чиқариш новаторлари сафи тобора кенгаймоқда. Юзлаб ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар ижодий изланиш билан шуғулланмоқдалар. Шунинг учун ҳам рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини жорий қилиш, бунинг эвазига жамғарма олиш бўйича планларгина эмас, зиммага олинган мажбуриятлар ҳам йилдан-йилга ортиғи билан адо этилмоқда. Масалан, ўтган йили 50 га яқин таклиф амалга оширилиб, 51,3 минг сўмлик фойда кўрилган, 26 тонна рангли металл — бронза ва жез тежаб қолинган эди.

Янгиликлар ихлосмандларининг юбилей йилида белгилаган марралари янада юксакдир. Улар йил давомида ками билан 52 минг сўмлик давлат маблағини тежаб қолиш, улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган кунни 25 минг сўмлик иқтисодий самара берадиган таклифларни қўллаш билан нишонлашга аҳд қилганлар. Аҳдига вафодорлар эл-юрт олдида берилган шу ваъданинг тўла уддасидан чиқиш учун ижодий изланишни, резервларни ва имкониятларни қидириб топиш ҳамда ишга солиш учун курашни кундан-кунга авж олдиришяпти. Юбилей йилининг ўтган икки ойи мобайнида амалга оширилган таклифлар эвазига ўнларча минг сўмликдан кўпроқ фойда олинди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорлик режимини кучайтириш ҳақидаги Хати коллектив қатори барча новаторларни янги-янги муваффақиятларга руҳлантириб юборди. Бу эса тежамкорликда қувончли зафарларга эришиш гаровидир.

М. МАҲМУДОВ.

ОБУНАЧИЛАР РАНЖИТИЛМАСИН

Ҳозирги вақтда газета ва журнал олмайдиган хонадонни тасаввур қилиш қийин. Чунки матбуот ҳар бир хонадонга нур олиб киради, зиё беради. Газета хонадонга кундалик ҳаёт нафасини олиб киради. Уни қўлга олган суҳбатдошига жаҳон янгиликларини сўзлайди. Мамлакатимизда содир бўлаётган янгиликларни айтади, уни омма олдида турган бугунги вазифалардан воқиф этади.

Матбуот — халқники. Бинобарин кишилар ҳар куни газета ва журналларни сабрсизлик билан кутадилар. Янгиликлардан тезроқ хабардор бўлишга ошиқадилар.

Шунинг учун ҳам халқимизнинг матбуотга бўлган талаби кундан-кун ортиб бормоқда. Буни ҳозирги кунда чиқаётган газета ва журналларнинг тиражидан билиб олиш мумкин. «Совет Ўзбекистони» 565 минг, «Правда Востока» 210 минг, «Ленин учқуни» 664 минг, «Ўқитувчилар газетаси» 103 минг, «Тошкент ҳақиқати» 43 минг, журналлардан «Муштум» 513 минг, «Саодат» 435 минг, «Ғунча» 460 минг, «Гулхан» 396 минг, «Гулистон» 178 минг нусхада чоп этилмоқда.

Газета-журналларни обуначиларга етказиб беришда намунали ишлаётган алоқа ходимлари бизда жуда кўп учрайди. Аммо улар орасида вазифаларига масъулиятсизлик билан қаровчи айрим алоқа ходимлари ҳам борки, улар хизматидан газетхонлар ранжийди.

Тошкент халқ хўжалиги институти математика кафедрасининг ўқитувчиси Машкура Тоирова, «Совет Ўзбекистони», «Тошкент оқшоми», «Тошкентдан гапирамиз» газеталарига обуна бўлган. Лекин, Калинин районидаги Шумилов алоқа бўлими газеталарни ўз вақтида эгасига етказиб бермаган. Обуначи бу ҳақда почта бошлиғи Ҳамро Муротовага бир неча бор мурожаат қилган. Лекин у ҳеч қандай ёрдам бермаган. Почта бошлигидан ҳеч қандай натижа чиқмагач, обуначи редакцияга мурожаат қилишга мажбур бўлган.

Биз бу масала юзасидан почтага бордик. Текширишда аниқландики, Калинин район «Союзпечать»даги ходимлар почтага газеталарнинг обуна карточкаларини юбормаганлар. Почта бошлиғи ҳам обуначининг ҳақли талабига эътибор бермаган. Натижада обуначи икки ой давомида газета олмаган.

Иккинчи куни яна шу почтага бориб, қизиқ бир воқеанинг гувоҳи бўлдик. Почта бошлиғи Ҳамро Муротова билан обуначининг уйига бордик. Соат кундуз 3 лар эди. Почтальон ҳали газетани олиб келмаган. Ваҳоланки, почтальон почтадан соат 11 да чиққан. Почта бошлиғи почтальон уйида бўлса керак, деди.

Шундан сўнг почтальоннинг уйига боришга тўғри келди. Уйга борсак, почтальон Меҳри Хожимуҳамедова уйида болаларини овқатлантираётган экан. Газеталар эса почтальоннинг сумкасида тарқатилмаган ҳолда бир чеккада ётарди. Нега газеталарни обуначиларга олиб бориб бермадингиз, деган саволга почтальон, ҳозир ўғлим ўқишдан қайтгач, обуначиларга элтиб беради, деб жавоб берди.

Яна бир мисол. Газета ва журналларни жойларга жўнатадиган республика экспедициясида Тошкент область бўлими бор. Бу ерда республика газеталари «Ҳақиқати Ўзбекистон», «Ленин байроғи», «Ёш ленинчи», «Комсомолец Узбекистана» газеталари бир кун кейин жўнатилади. Обуначиларга эса икки кундан кейин тегади. Ана шу газеталарни чиққан куни жўнатилиши ҳақида Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг кўрсатмаси берилган. Лекин, бу кўрсатма шу кунга қадар бажарилмаётир. Натижада обуначилар газеталарни ўз вақтида ололмай ранжимоқдалар.

Обуначиларга бўлган бундай ҳурматсизликка барҳам бериш учун Тошкент область алоқа ишлаб чиқариш техника бошқармасининг бошлиғи В. Йўлдошев ва Калинин район алоқа бўлимининг бошлиғи С. Мирзаев ўртоқлар ўз ишларида бурилиш ясашлари керак.

Ҳ. ЮНУСОВ,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти матбуот тарқатиш бўлимининг мудири.

Янгийўл шаҳридаги кондитер фабрикаси коллективи беш йилликнинг якунловчи йилида аҳоли дастурхонига 31 миллион 660 минг сўмлик 120 хил кондитер маҳсулотлари етказиб бериш учун курашмоқдалар. Суратда: фабриканинг бир группа ишчилари ноз-неъматлар тайёрлаш устида.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ фотоси.

ҚАРДОШЛАР ТОРТИҒИ

Биз пойтахтнинг Киров районида энг катта, гўзал ва охирги пардозлаш ишлари олиб борилаётган болалар комбинатида бўлдик. Икки қаватли 5 та корпусдан иборат бу муҳташам бинони пермлик бунёдкорлар қуриб, сайқалдан чиқаришаётган экан.

Пермь қурилиш поездининг бошлиғи Г. Г. Сувшевский бунёдкорлар иши ҳақида қувонч билан сўзлаб берди.

— Биз тошкентликлар учун кўзда тутилгандан кўпроқ бинолар қуриб берганимиздан беҳад хурсандмиз, — деди у, — бу ернинг ёқимли ҳавоси, одамларнинг меҳмондўст, ҳатомтойлиги қурувчиларимизга маъқул тушиб қолди.

Ҳа, биргина пермлик қардош бинокорларнинг тортиғи туфайли 300 га яқин тошкентлик оила ҳовли тўйларини ўтказишди. Улар кўксиларига қўлларини қўйиб, қардошларга «минг раҳмат» демоқдалар.

С. СУЛТОНОВ.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 25 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ҚАҲРАМОН ҚАСИДАСИ

БАЛЛАДА

Умр гуллар билан кўркам ҳамиша,
Яшараман гулларин кўрсам ҳамиша.
Баҳордан гулларнинг кўрки, чиройи
Гўзал манзаранинг тўлиғи, бойи.
Баҳор инсон умрин ғунчаси, эрур.
Баҳорга булбулнинг ҳаваси келур.
Баҳорда иш бошлар миришкор деҳқон,
Баҳор тинчлик билан худди тану-жон.
Боқиб табиатнинг ой жамолига,
Азиз она ернинг зўр камолига,
Етук инсонларнинг бахтин куйласанг,
Улуғ келажакни куйлаб ўйласанг
Тўлиб ёза берсанг қайнаса илҳом,
Шудир дўстларингга юракдан инъом.
Меҳнат обод қилган сўлим боғларни.
Чўққилари баланд азиз тоғларни,
Шалолали сойлар, адрлар, қирлар,
Меҳнатдан пишиган ер унум ерлар,
Очилган қўриқлар яшнаган дала,
Ҳамма, ҳаммасини яратар инсон,
Инсон қудратидан мушкуллар осон.
Дўстлар қадрдонлар йиғилиб мамнун,
Бўлгач дийдорларга дийдорлар мафтун.
Юзларда табассум, қизийди гурунг,
Бундай гурунгларда ўсади кўнглинг,
Шу жўшқин ҳаётдай уриб туради,
Инсон давримизнинг гаштин суради.
Барча оиладай шу баҳор чоғи,
Аҳмаджон аканинг очиқ қучоғи.
Унинг оиласи зўр фароғатда,
Баҳмал қишлоғида яшар роҳатда.
Дўстлар йиғилишар мана дастурхон,
Нози-неъматларнинг ўзи бир жаҳон.
Аҳмаджон ака-ю, она ва хола,
Етук ўғил-қизлар гўё гул-лола,
Барваста қоматли инженер ўғил,
Ота-она каби мусаффо, софдил.
Маҳбуба ёш врач ўзи ҳам гўзал,
Одобли хушфеъл шаънига ғўзал,
Ёзиб куйламоқда дил олар ором,
Муҳаббатли йигит унга бўлса ром.
Ўртанча ўғилнинг номи Олимжон,
Ўнинчида ўқир, чаққон, сарамжон,
Синглиси Дилбарнинг ўқиши аъло,
Тикишнинг чевари, тўқиши аъло,
Ҳар бир фарзанд ўзи оила фахри.
Аҳмаджон сўзлайди ўтган-кетгандан
Мурод-мақсудига мамнун етгандан.
Кўксида порлайди олтин юлдузи,
Бағрида умиди-кўп ўғил-қизи.
У сўзлар йилларни мазмунга жойлаб,
Ёдида тутади йиллаб ва ойлаб,
Ватан урушида юрган чоғларин,
Ёдига олади кўп ўртоқларин,
Ҳикоя келтирар ўз кўрганидан,
Жангу-жадалларда кўз кўрганидан,
Оиласи тинглар азиз отани,
Элллик ёшдан ошган етук каттани,
Ўша энг оловли жанг кунларида,
Қуршовда қолгани танг кунларида
Мижжа қоқмагани толмаганини,
Жангда ёвдан нишон қолмаганини
Ёвни енгиб зафар топганин сўзлар.
Украина! деркан чарақлар кўзлар.
Жангдан ёдномадай топган эътибор.
Аҳмаджон сўзлайди ёшлар аҳдидан.
Ёшлар қадрлар қалбидан ҳар он,
Ҳар он ўйнайди у ёшлар бахтидан
Навоий куйлаган асл ёшлик бу,
Баҳор бу ёшликнинг сўнмас бир гули.
Умр эса доим кўкарсин мангу,
Баҳор гул лолалар ҳаёт сумбули.
Гул билан кўнгилнинг қуёш кулгуси,
Эртанги умиддан беради дарак.
Бинафша лолаю гулларнинг иси,
Жонгинам ўзингга бўлсин муборак.
Бизнинг ҳаётимиз гул каби азиз,
Қизларнинг лабида ғунча табассум.
Фаровон умримиз жуда ҳам лазиз,
Уларга боқабер ўтмасин бир зум.
Юргил чаманларга кўчат экайлик.
Ҳар битта кўчатда қиркта гул бўлур.
Келажак авлодга толе битайлик.
Янги чаманларда булбуллар куйлар,
Шу тонг, гул водида сени кўрганда,
Қуёш саломини етказдим атай,
Ҳол-аҳволингни дилдан сўраганда,
Жонгинам садағанг гиргиттон кетай.
Гўзал Наманганда гўзал Поп йўли,
Мард Аҳмаджонлар меҳнатда қўли,
Чигитлар экилар «оппоқ олтин» деб,
Ҳосил юртимизга келтиради зеб,
Дарё-ю каналлар сувлар таратар.
Халқ янги ер очиб жаннат яратар
Шудир пахтакорнинг илк муддаоси
Ўлкамизда баҳор, баҳор навоси,
Ризамат оталар бунёд қилар боғ,
Меҳнатда тўлади меҳрибон қучоғ,
Бу тинчлик баҳори, ҳаёт баҳори,
Гаштли туюлади оқшом наҳори,
Юрак сатрлари янграр бaралла,
Баҳор кўнглимизда энг нозик палла.

Юсуфжон ҲАМДАМ.

Тошкент 1-пойафзал фабрикасида тўнғич «миллионер» пайдо бўлди. Бу — Комил Расулов бошчилигидаги чарм бичувчилар бригадасидир. Бригада беш йиллик бошланганидан бери таг чарм ва стелька бичишда миллион квадрат дециметр қаттиқ чарм тежади. Бу тежалган материал 100 минг жуфт пойафзал тайёрлаб чиқаришга етади.

Коммунист Расулов бригадасидаги ҳар иккинчи шогирд фабрикада биринчи бўлиб шахсий беш йиллик планини бажариб қўйди. Комил аканинг ўзи эса 1971 йилги программани поёнига етказмоқда. У 300 минг квадрат дециметр чарм тежаб қўйган. СССР енгил саноат министри республиканинг энг яхши бичиқчи бригадалари қаторида Расулов бригадасини

ПРЕСС ЁНИДА ТЕЖАЛГАН ЧАРМЛАР

ҳам катта меҳнат ғалабаси билан қутлади. Комил Расулов эса ўз устози — фабриканинг кекса устаси Лев Шварцга самимий миннатдорчилик билдирди. Л. Шварц корхонанинг кўпчилик бичиқчиларига ўз ҳунарини ўргатган.

...Бундан 15 йил муқаддам Совет Армияси сафларидан бўшаб келган Расулов қаерга ишга кирсам экан, деб бош қотирганди. Комилнинг онаси Тошкент пойафзал фабрикасида чорак аср меҳнат қилди. Унинг акаси — бичиқчи Қодир шу ердан фронтга кетганича қайтиб келмади. Комил эса акасининг ўрнини олди. Хизматига муносиб ҳордиқ чиқаргани кетган онанинг тикув машинасига эса келини Ҳадича ўтирди.

Умумий меҳнат стажи ярим асрдан ошиб кетган бу оилани бутун коллектив ҳурмат қилади. Уларнинг номлари корхонанинг ҳурмат дафтарига ёзиб қўйилган.

В. ШЕВЦОВ.
(ЎзТАГ).

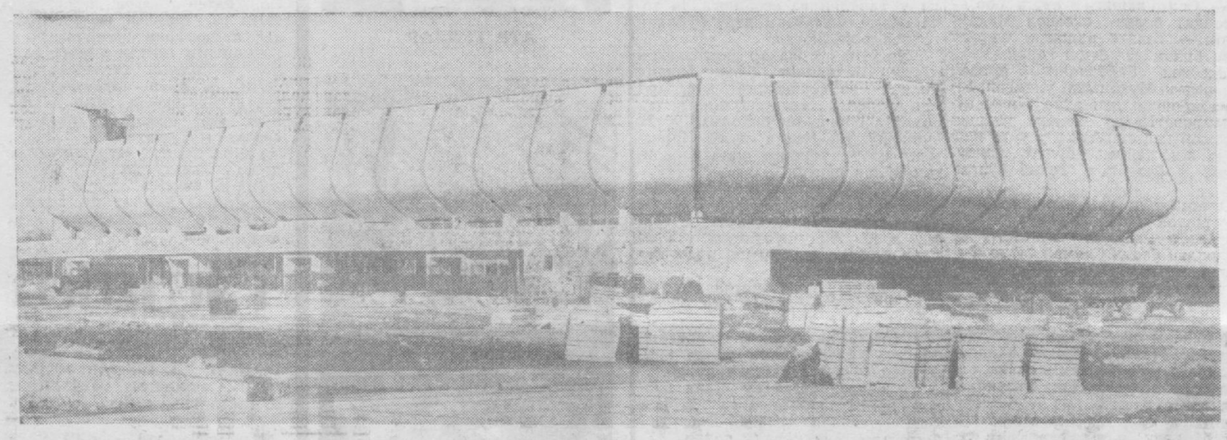

ПОЙТАХТИМИЗДА қишки спорт саройи қурилиши ниҳоясига етказилмоқда. 4500 дан кўпроқ томошабин сиғадиган бу янги сунъий муз иншоатида хоккей ва фигурали учиш мусобақалари ўтказилади. 27 апрелда бу ерда Ленинград «Муз устида балет» ансамблининг томошалари кўрсатилади. Суратда: Қишқи спорт саройининг умумий кўриниши. Б. Мазур фотоси. (ЎзТАГ).

ВАРТАНЯНЦ ҚОЗОНИ

Аввало шуни айтиб қўяқолайлик: гап овқат пиширадиган қозон устида бормайди. Балки, иссиқлик берадиган, ўзи унча катта бўлмасада, жуда қулай, кўп жойга иссиқлик етказиб бериш қувватига эга бўлган қозон устида боради.

Ҳамма яхши билади: ўзидан катта ва ўзидан оғир юкни кўтарадиган жонивор — чумоли. Чумоли ёнғоқ палласини судраб кетаётганлигини кўргансиз. Биз таърифламоқчи бўлаётган Вартанянц қозони ҳам тузилиши жиҳатидан содда, кичик. Техника билими бўлмаган киши ҳам бу қозонни бемалол бошқара олади. «Бошқариш» сўзини балки бу ерда ўринсиз ишлатдик, негаки, Вартанянц ижод этган қозоннинг сири мураккаб эмас. У бошқарилмайди, гугурт чертиб ўт ёқиб юборсангиз бас, гувиллаб ишлаб кетаверади. Ўзи кичкина, аммо катта ишни ҳам бажара олади.

Кўклам бошланиб келаётган кунлар эди. Хонага ўрта бўйли, тўлачадан келган, сочларига оқ оралаган эллик беш ёшлардаги киши кириб келди. Салом-аликдан кейин карнай қилиб ўралган қоғозни столга қўйди. Гап бошлашдан олдин унинг қаватини очиб, ҳамманинг эътиборини шунга тортди. У куйиб-пишиб ҳаяжонланиб гапирарди: «Ташкилотлар, колхоз, совхозлар учун иситиш қозонлари зарур. Баъзилари тузилиши жиҳатидан жуда мураккаб ва катта. Уни бошқариш учун тўрт-беш киши махсус маълумоти бўлган одам ёрдамида ишлайди. У фақат иситади холос. Бунинг устига, шу хилдаги қозонни топиш анча мушкул. Беш-олти ойлаб, баъзан йиллаб кутилади. Очиғини айтиш керак, меҳнат, маблағ сарфлаб ўрнатилган ана шундай қозонларнинг айримлари ҳали сотиб олинган нархини ҳам оқламай, ишдан чиқади. Яна оворагарчилик...»

Ҳозир биз билан суҳбатлашиб ўтирган Вартан Согомонович Вартанянц шулар ҳақида гапирарди. У бир неча қозон схемаларини кўрсатди. Гап орасида «ўн марта таърифини эшитгандан, бир марта ўзини кўрган яхши» деб қолди. Бу фикр бизга маъқул тушди.

Қўйлиқ яқинидаги 3-таксомотор паркига бордик. У ерда бош инженер В. И. Дачевич, директорнинг қурилиш ишлари бўйича ўринбосари А. Н. Буханцев, бош механик А. Н. Зимин ва бошқа ўртоқлар билан Вартанянц қозонининг хусусиятлари ҳақида фикрлашдик. Улар бир оғиздан шундай дейишди:

«Биз инженер-конструктор Вартанянц қозонининг ишидан хурсандмиз. У қиш кунларида биноларимизни иситибгина қолмай биз учун зарур миқдорда иссиқ сув ҳам етказиб беради, автомашиналар мойини қиздиради ва шунингдек душ учун иссиқ сув етказиб беришда коллективимизга маъқул тушмоқда. Бу қозонни шаҳримиздаги бошқа автомобиль хўжаликларида ҳам ўрнатилса, улар фақат фойда кўрадилар, деган тавсияни бемалол айта оламиз. Чунки уни қуриш харажатлари кам, иссиқлик олиш жуда ҳам арзонга тушади, бошқариш содда, ҳаммабоп».

Худди шундай юқори баҳони Чирчиқ дарёси бўйидаги 9-автобаза кишиларидан ҳам эшитдик. Улар томонидан ёзилган ҳужжатда шу нарса алоҳида таъкидланадики, В. С. Вартанянц ихтиро этган қозон баъзи одамлар айтаётганидек чидамсиз эмас, жуда ҳам мустаҳкам. Биз бу ерда алоҳида механика бригадасининг бошлиғи Василий Федорович Шабанов билан суҳбатлашдик. Бу қозонга ишончсизлик билдираётган айрим кишиларнинг сўзини айтдик. Шунда у:

— Бекор айтишибди ўшанақа одамлар, — деди. — Биз автобазамизга даставвал 1962 йилда қозонни ўрнатдик. Мана шундан бери ҳеч камикўстсиз, яна айтиб қўяй, ремонтсиз, инжиқлик қилмай ишлаб келмоқда. У ажойиб қозон. Ёқилдими, йигирма минут ўтар-ўтмай иссиқ сув келаверади. Биноларимизни иситяпмиз. Қиш кунлари жонимиз қийналмай машиналарни иссиқ сув билан ювяпмиз, яна шофёрлар учун душ ҳам иситилиб турибди. Ахир битта қозон шунча ишни бажаради-да!

46-автобаза коллективи ҳам шундай фикрда. Улар ёзган хатда яна бир муҳим нарса айтилади. Агар бу қозон халқ хўжалигининг ҳамма участкаларида бемалол, кенг фойдаланиш учун тавсия этилса, жуда ҳам фойдали бўлур эди.

Инженер-конструктор В. С. Вартанянц республика автотранспорти министрлигига қарашли «Узоргавтотрансстрой» трестида хизмат қилаётгани учун ҳам у ижод этган иссиқлик берувчи қозон дастлаб автобазаларга ўрнатилмоқда. Лекин, бу ишнинг кенг қулоч ёзишига нима учундир тўсқинлик қилаётган кишилар топилиб қолди. Яна қаерда денг? Худди шу трестнинг ўзида.

Трест бошқарувчисининг ўринбосари М. Г. Здрайковская арзон, қулай, пишиқ ва ҳаммага ёққан қозонни тан олмаяпти. Тан олмаётгани у ёқда турсин, уни автобазаларга ўрнатишга тўсқинлик ҳам қилмоқда. Республика автомобиль транспорт министрлигидаги ўртоқлар бу қозоннинг аҳамиятига тушуниб етиб, ундан фойдаланишни тавсия этаётган бўлсалар ҳам, Здрайковская ўзининг фикридан қайтмаётир. Унга, қозон автори ташкилотимиз бирорта колхозни оталиққа олсин, биз уларга шунақа қозондан ўрнатиб, парник ва теплица хўжаликларини ривожлантиришда ёрдам кўрсатайлик деса, бошқарувчи ўринбосари «бизга ортиқча ташвишни юклаб нима қиласиз, оталиққа олиб, жонимизни койитиб нима қиламиз», демоқда.

Бу икки кишининг икки хил фикрига ўзингиз баҳо бераверасиз.

В. С. Вартанянц жонкуярлик қилиб, ташаббус кўрсатиб, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлиги сабзавотчилик бошқармасига борди. Бу ердаги ўртоқларга бирор колхозда ана шундай қозонни ўрнатиш, теплица, парникларни иссиқлик билан таъминлашни жорий этиш, бу йўлда ўзи шахсан ёрдам бериши мумкинлигини тавсия қилди. Унинг бу фикрини бошқармадагилар хурсандчилик билан кутиб олдилар. Бошқарма бош инженери Михаил Насимович Насимовга ихтирочи билан бирга иш олиб бориш топширилди.

Бу воқеа 1969 йил сентябрида бўлган эди. Бир ой ўтди, икки ой ўтди, лекин ҳеч иш силжимади. Вартанянц бошқармага қатнашдан чарчамади. Михаил Насимов охири шундай деди:

— Дўстим, менинг бошимни қотириб нима қиласиз? Биз керакли жойга қозон заказ қилганмиз. Бу йил келадими, янаги йилга келадими, у билан ишимиз йўқ. Қачон келса келаверади. Лекин сиз айтаётган қозонни бирор колхозга ўрнатишга юрагим дов бермайди.

Шу билан берилган топшириқ «бажарилди». Вартанянцнинг ҳафсаласи пир бўлиб, у ердан чиқиб кетди.

Колхозларда парник, теплица хўжалигини ривожлантиришга мутасадди қилинмаган бир киши шу ишни бажариш ҳақида жон куйдирса-ю, асосий вазифаси шу ишларни рўёбга чиқаришга даъват этилган бошқармадаги Михаил Насимовга ўхшаган кишилар унга панжа орасидан қараса. Буни қандай баҳолаш мумкин?

В. С. Вартанянц бу билан тинчиб, хотиржам бўлиб қолмади. Тегишли ташкилотлар билан маслаҳатлашиб, Калинин районидаги Ленин номли колхозда колхоз кучи билан, ўзи енг шимариб иссиқлик берувчи қозон ўрнатди. Бу иш ўтган йилнинг ноябрь ойида бошланганига қарамай, катта майдонни эгаллаган иккита секцияли теплица барпо қилинди.

Биз шу колхозда бўлдик. Колхоз раиси Ғиёс Умаров ва бошқа кишилар кўп иш ва маблағ талаб қиладиган парник ва теплица хўжалигини ривожлантиришда Вартанянц қозони колхозлар учун жуда ҳам қулай ва фойдали эканлигини таъкидламоқдалар.

Вартанянц қозонини тайёрлаш унча қийин эмас. Бу ишни Қўйлиқдаги санитария-техника жиҳозлари заводи коллективи муваффақиятли бажармоқда. Шу заводда қозонни тайёрланишини кўпайтириш учун агар астойдил киришилса, Тошкент областидаги колхоз ва совхозларни ана шундай қозон билан таъминлаш имконияти яратилган бўлар эди. Бунинг учун тегишли юқори ташкилотларнинг рухсати ва кўрсатмаси айниқса муҳимдир.

Калинин ва Оржоникидзе районлари шаҳар меҳнаткашларини сабзавот маҳсулотлари билан қишин-ёзин мўлкўл таъминлашга даъват этилганлар. Бунинг учун парник, теплица хўжаликлари тобора кенгайтирилиши, бу ишлар кам меҳнат сарфлаб, бажарилиши учун қатор тадбирлар кўриш зарур. Шу нарса ҳаммага маълумки, парниклар учун жуда кўп миқдорда маҳаллий ўғит зарур бўлади. Уни ташиб келтириш, ўраларни тўлдириш, айниқса сермеҳнат иш. Вартанянц шу ишларни енгиллатиш ва арзонлаштириш учун колхозларга парникларни ҳам иссиқлик билан қиздириш мумкинлигини тавсия этмоқда. Агар улар бу таклифни амалга оширсалар, колхозлардагина эмас, ҳатто бригада, звенолар территориясида ҳам парник барпо қилиш, қишин-ёзин маҳсулот етиштириш имконияти туғилади. Гўнг ташишдан қутилади.

Калинин ва Оржоникидзе райони хўжаликлари, шунингдек областимиздаги бошқа колхоз ва совхозлар В. С. Вартанянц ижод этган иссиқлик берувчи қозонни ўз хўжаликларида бемалол ўрнатишлари мумкин. Улар бундан албатта катта фойда кўрадилар, ўз хўжаликларини иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамлашга эришадилар.

С. МАҲКАМОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИК ҚЎШИҚЛАРИ

25 мартда мамлакатимизда Венгрия маданияти кунлари бошланди. Қардош венгер халқи ўз мамлакати Совет Армияси томонидан фашист босқинчилардан озод қилинган куннинг 25 йиллигини тантанали вазиятда нишонламоқда.

Кремлдаги Съездлар саройида Венгрия маданияти байрами тантанали равишда бошланди. Пойтахт жамоатчилиги вакиллари Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Венгрия Халқ Республикаси маданият ва маориф министри П. Илку бошчилигидаги Венгрия делегациясини ва бошқа венгер ўртоқларини қардошларча табрикладилар.

Залда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари П. Н. Демичев, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев ўтирибдилар.

СССР Маданият министри Е. А. Фурцева венгер дўстларимизни байрамнинг бошланиши билан самимий муборакбод қилди.

Венгрия делегациясининг бошлиғи П. Илку ўзининг жавоб нутқида шу ерда ҳозир бўлган кишиларга Венгрия меҳнаткашларининг қардошлик саломини топширди. Венгер халқи, деди у, сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан қўллаб-қувватлаётганликлари, мустақилликни ҳимоя қилиш вақтида ва социалистик қурилишда таянч бўлиб келаётганликлари учун совет халқидан ва Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан миннатдордир.

Шундан кейин байрам концерти қўйиб берилди.

(ТАСС).

АГРЕССОРЛАР ТАЛАФОТИ

ХАНОЙ, 26 март. (ТАСС). Жанубий Вьетнам озодлик халқ қуролли кучларининг отрядлари Америка-Сайгон қўшинларининг позицияларига ҳужум қилишни муваффақиятли давом эттирмоқдалар.

ВИА агентлигининг Озодлик матбуот агентлигига таяниб берган хабарида айтилишича, Куангнам вилоятида ҳаракат қилаётган Жанубий Вьетнам ватанпарварлари март ойининг биринчи ўн кунлигида Америка ҳарбий хизматчиларидан ва Жанубий Кореянинг ёлланган аскарларидан 550 га яқин кишини йўқ қилдилар ёки асир олдилар, 12 самолётни уриб туширдилар ва ўқ-дори сақланадиган 16 омборни портлатиб юбордилар.

9 мартдан 13 мартгача Куангчи ва Тхуатхиен вилоятларида Американинг 5 самолёти уриб туширилди. Шундай қилиб, душман шу йил бошидан бери бу районда 106 самолётидан ажралди.

ЧЕТ ЭЛ МОНОПОЛИЯЛАРИ ЗИЁН ЕТКАЗМОҚДА

ДЕҲЛИ, 26 март. (ТАСС). Ҳиндистонда иш кўраётган чет эл компаниялари мамлакатнинг иқтисодий манфаатларига катта зарар етказди. Ҳиндистон парламентида бир группа депутатлар айтган гапга қараганда, бу компаниялар кўп ҳолларда ўз мамлакатларидаги даромадга нисбатан уч баравар кўп фойда олмоқда.

Ғарбий Германия ва Англия монополиялари, деди парламент депутати К. Куманатх, чет эл пайчиларининг аралаш корхоналар акцияларининг 49 процентидан кўпини олишига йўл қўймайдиган қонунни бекор қилдириш мақсадида Ҳиндистон ҳукуматига тазйиқ ўтказишга уринмоқдалар. Бу қонуннинг бекор қилиниши аслида чет эл капиталига Ҳиндистон экономикасини батамом қўлга олиб, уни ўз измига бўйсундириш имконини бериб қўйган бўлур эди, деб таъкидлади, Куманатх.

Парламент депутатлари Ҳиндистон ҳукуматидан бундай уринишларнинг пайини қирқишни талаб этдилар.

ИКП МИЛЛИЙ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ МАЖЛИСИ

ЛОНДОН, 26 март. (ТАСС). Ирландия Коммунистик партияси миллий ижроия комитетининг кеча бўлиб ўтган мажлисида Ирландия ишчи партиясининг собиқ бош секретари Майкл О Риордан ИКП секретари қилиб сайланди.

Партиянинг миллий ижроия комитети ўзининг биринчи мажлисида инглиз судининг Ирландия сиёсий маҳбуслари устидан чиқарган ҳукмини қораловчи резолюция қабул қилди. Шунингдек Шарпевиль шаҳрининг негр аҳолисидан ўч олинганлигининг ўн йиллиги муносабати билан Жанубий Африка Республикасидаги африка аҳолиси билан тўла бирдамлик изҳор этилган резолюция қабул қилинди.

В. И. ЛЕНИН — КАВРИАГОНИНГ ФАХРИЙ МЭРИ

Италиядаги унча катта бўлмаган Кавриаго шаҳрида пролетар традициялари муқаддас сақланмоқда.

1920 йилда коммунал советларига ўтказилган дастлабки сайловда сўл социалистлар ғалаба қозонган, кейинчалик улар Италия коммунистик партиясини ташкил этишган эди. Совет аъзолари шаҳар мэрини сайлашда коммунист Доменико Кавекки билан В. И. Ленин номини ҳам рўйхатга киритишди. Ўшандан бери Кавриаго аҳолиси дунёда биринчи социалистик мамлакатга асос солган Ленинни шаҳарнинг фахрий мэри деб ҳисоблаб келишади.

Шу кунларда — В. И. Ленин юбилейи арафасида бу шаҳарда семинарлар, йиғилишлар ўтмоқда. Бунда ёш коммунистлар Владимир Ильич асарлари билан танишмоқдалар. Суратда: Кавриаго марказий майдони. Ўртада: мэрнинг биноси.

Ю. ЛОПАТИН фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ЯПОНИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ 12-ПЛЕНУМИ

ТОКИО, 26 март. (ТАСС). Япония Коммунистик партияси Марказий Комитетининг 12 пленуми тўғрисидаги партия Марказий Комитети секретариатининг 25 март ахборотини бутун «Акахата» газетаси эълон қилди. Ахборотда айтилишича, 25 март куни Токиода Япония Компартияси Марказий Комитетининг 12-пленуми бўлиб ўтди. Пленум партия Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат Дзюнкитих Гэсининг 12 апрелда бўладиган Киото префектураси губернатори сайловига доир масалалар тўғрисидаги докладини тинглади ва шу сайловда ғалабага эришишга даъват этувчи «Халққа мурожаат»ни бир овоздан қабул қилди.

Киото губернаторининг сайлови келгусида мамлакатдаги сиёсий тенденцияларнинг ривожига катта таъсир ўтказиши мумкин. Шу сабабли, пленум бу сайловнинг муҳим аҳамиятини ҳисобга олиб, партиянинг ўзининг асосий эътиборини шу масалага қаратишга чақирди. Шу сабабли, Япония Компартиясининг илгари 25 майда чақириш мўлжалланган съездини шу йил 1 июлга кўчириш тўғрисида бир овоздан қарор қабул қилинди.

СУВАЙШ КАНАЛИ УСТИДА ҲАВО ЖАНГИ

ҚОҲИРА, 25 март. (ТАСС). Бугун Сувайш каналининг шимолий сектори устида рўй берган ҳаво жанги чоғида Исроилнинг бир самолёти уриб туширилди, иккинчи самолётига эса шикаст етказилди.

Мен агентлиги Бирлашган Араб Республикаси ҳарбий қўмондонлиги баёнотига асосланиб хабар беришича, душманнинг бир группа самолёти маҳаллий вақт билан соат 10 да БАР осмон чегарасини бузиб кириб, канал зонасидаги Миср позицияларига ҳужум қилмоқчи бўлиб уринди. Ҳаво жангида қатнашган Миср самолётлари ўз базаларига эсон-омон қайтиб келди.

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

СМИТ НЕГА МАМНУН?

Оқтанли ирқчиларнинг фюрери бўлиб қолган Ян Смит Родезияни республика деб эълон қилиб олган бўлса ҳам бирор зиёфат-миёфат қилиб ўтиришни лозим топмади. У шунчаки кичик бир доирада ўзининг яқин дўстлари билан суҳбат ўтказди, кейин матбуот конференцияси уюштирди. Унга қирқдан ортиқ Америка журналистларини таклиф қилди. «Иш мен кутгандан ҳам аъло бўлди», деди Смит мамнуният билан.

У ана шу мамнунлик кайфиятини ифодаловчи ибораларни айтмоқ учун атайин американикларни тўплаган эди. Чунки родезиялик муттаҳам сотқинларнинг Америка Қўшма Штатларидан миннатдор бўлишларига ҳамма асослар бор. Америка Қўшма Штатларининг Родезияга нисбатан алоҳида манфаат юзасидан муносабатда бўлиб келаётганлигини исботловчи далиллар жуда кўп. Чунончи, АҚШ давлат департаменти шу пайтгача Солсберида ўзининг бош консулхонасини сақлаб келмоқда. Бироқ, бош консулхона ёпилиб қолган тақдирда ҳам бу афтидан родезиялик саркорларни унчалик ташвишлантирмайди.

Вашингтонда родезиялик ирқчиларнинг тарафини олувчи обрўли шахслар ҳамон иш олиб бормоқдалар. Буларга ирқий қоидаларнинг ашаддий тарафдори бўлган Жанубий Каролиналик сенатор Термонд ва вакиллар палатасининг Луизианадан сайланган аъзоси Рэрик бошчилик қилиб келишмоқда.

Францияда чиқадиган «Монд» газетасининг эътироф қилишича, улар Америка Қўшма Штатларидаги ўтакетган фашист тўдалари (Джон Берг ва «Християн салбчилари» жамиятлари қабилидагилар) билан боғланган. Масалан, булар Родезиянинг Селукве ҳамда Дике районларидаги хром руда конларидаги қазилма бойликларни ишлашга ўнларча миллионлаб доллар сарфлаётган «Юнион карбид» ва «Сут минерал» ҳамда бошқа йирик саноат компанияларидир.

Агар стратегик жиҳатдан қимматли бўлган Родезия хомашёсидан Америка Қўшма Штатлари қанчалик манфаатдор бўлса, Солсберидаги ирқчилар, шунингдек уларнинг Жанубий Африка Республикасидаги ҳамфикрлари президент Никсон томонидан эълон қилиниб Қўшма Штатлар томонидан Африкада ҳам қўлланишга аҳд қилинган «Гуам доктринаси»дан шунчалик манфаатдордир. Рейтер агентлиги мухбирининг хабар беришича, Родезия «ташқи ишлар министри» Хаумэн Америка президентининг бу борадаги фикрларини «роҳатижон» фикрлар деб баҳолаган.

Унинг Жанубий Африка Республикасидаги ҳамкасби Мюллер ундан ҳам очиқроқ қилиб гапирди: «Никсон жаноби олийларининг фикр майллари бизнинг ҳам фикр майлимизга айнан мос тушади», деган.

Гап шундаки, Вашингтоннинг Африкадаги мамлакатларнинг ички ишларига «аралашмаслик» ҳақидаги тавба-тазарруқлари фақат сўздагина холос. Аслида АҚШ Африкадаги миллий-озодлик ҳаракатига қарши курашиш, Африкадаги мустақил давлатларга қарши иғво уюштириш ва хавф-хатар солиб туриш учун Форстер ва Смитнинг енгини шимариб қўймоқда.

Иккинчидан, АҚШ давлат секретари Роджерс ўзининг Африка мамлакатлари бўйлаб қилган сафари вақтида баъзибир африкалик раҳбарларни ирқчилар режими билан келишишга, ҳатто улар билан ҳамкорликда ишлашга зўр бериб даъват қилди ва уларни бунга ундаб ҳам кўрди.

Б. БОРИСОВ.
(АПН).

Гуркираган баҳор қўйнида.

О. АБДУРАҲМОНОВ фотоэтюди.

ШИНГИЛ САТРЛАР

Пиллачиликни ривожлантириш озуқа базасига боғлиқ. Шуни назарга олган «Ленинобод» колхози меҳнаткашлари арик ёқалари ва майдонларга 5 минг тупга яқин тут кўчати ўтқаздилар.

Н. ТЎФОНОВ,
Оққўрғон райони.

●

«Гулистон» колхозининг 300 га яқин хонадони баллонли газдан фойдаланиб келади. Ҳозир Олмалиқ шаҳридан трубалар ётқизилиб колхозга табиий газ келтирилмоқда. Хонадонларга эса газ установкалари ўрнатиляпти.

Х. НОРМАТОВ,
Бўка райони.

●

Олмалиқ—Телов маршрути 3-«Оҳангарон» совхозигача узайтирилди. Ҳозир янги маршрут бўйича мунтазам 7 та автобус қатнаб турибди.

А. ХАНАЕВ,
Ўрта Чирчиқ райони.

●

Аралаш моллар билан савдо қилувчи магазин Кўк-терак поселкасида иш бошлади. Собир Раҳимов номли колхоз марказида қурилган магазин ҳам яқин кунлар ичида аҳолига хизмат кўрсатади.

Т. ЖЎРАЕВ,
Калинин райони.

●

9-трестнинг 51-қурилиш бошқармаси бинокорлари пойтахтимиздаги «Компрессор» заводи ишчи-хизматчиларига янги 200 ўринли ошхона биносини ҳадя этдилар.

О. ШОДМОНАЛИЕВ.

ГУЛЛАР, ГУЛЛАР

ГЕОРГИН

АТР ГУЛЛАР

ГЛАДИОЛУС

ЛИМОН ДАРАХТИНИНГ ГУЛИ

Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг теплица хўжалигида меҳнат қилаётган республикада хизмат кўрсатган агроном Зайниддин ака Фахритдинов ўзининг етиштираётган гўзал гуллари билан ҳам машҳур. Суратларда: теплицадаги гуллардан.

А. АБАЛЯН фотолари.

ҚУРБОН

(ҳикоя)

МАЛИКА-АЛЬ-ФАСИ
марокко ёзувчиси

Футейтам отасини эслолмайди. Отаси ўлганда икки ёшда эди. Аммо қизча етимлигини сезмасдан ўсди. Онаси, холаси билан Муҳаммад амакиси ундан ҳеч нарсани аяшмасди.

Йилдан-йилга Футейтам гўзаллашиб борди. Энди ҳар бир ёш йигит унга қиё боқмасдан ўтиб кетолмас, баъзи йигитлар эса бу хушбўй гулнинг очилишини сабрсизлик билан кутишарди. Футейтам эса ҳеч кимга қайрилиб боқмас, унинг кўнглида ҳали бундай фикрлар йўқ эди. У жуда хушчақчақ ва бепарво қиз эди. Дугоналар тепаликдаги катта зайтун дарахти тагига тўпланишар, ашула айтиб қувнашар, дарё ёқасига тушишарди.

Бир куни Футейтам дарё ёқасига келмади: холаси касал бўлиб қолган эди. Кўплар уни тузалиб кетади, дейишганди, аммо у кўпга бормади. Холасининг ўлими бутун оилани чуқур қайғуга солиб қўйди. Унга ҳаммадан кўп Футейтам қайғурди, чунки у холасини худди онасидек яхши кўрарди.

Футейтамнинг онаси бўйи чўзилиб қолган қизининг ташвишидан ташқари ўлган опасининг эри — сергап ва мункиллаган чолга ҳам қараб туриши керак эди. Муҳаммаднинг катта тутзори, зайтунзори, катта узумзор боғи ва бир неча бош қорамоли бор эди. Ношукур бўлишнинг ўрни йўқ, Футейтам онаси билан ҳеч қандай муҳтожлик сезмасдилар.

Вақт ҳар қандай ярани ҳам тузатар экан. Кунлар ўтиши билан Футейтамнинг ғамлари унутилиб кетди, чиройли юзида яна кулгу жилва қилди. Секин-аста яна аслига қайтди. У ҳали ёш бола—ўн иккига тўлмаган бир қизча эди.

Иссиқ ёз кунларининг бирида у ўртоқлари билан аввалгидек ўйнаб-кулиб, зайтун дарахти тагида ўтирган вақтда онаси чақириб қолди:

— Футейтам уйга кир!

Қизча онаси томон чопиб кетди.

— Вой, тавба-е ҳали ҳам қизлар билан ўйнаб, юрганинг нимаси?— бақирди она ва кулиб қўшиб қўйди:— сен энди ёш бола эмассан-ку! Мен сени унаштириб қўйдим, қизим.

Футейтам шу қадар довдираб қолдики, ҳатто лом деб оғиз очолмади.

— Сени Муҳаммад амакингга узатмоқчиман!— қатъий деди она.

— Вой худоймей, энди шу ҳам бормиди менга?— қиз шундай деб чунонам бақирдики, ўртоқлари ҳайрон бўлиб, чопиб келишди. У бўлса ҳамон бақирар, ва юз-кўзи аралаш ўзини урарди.

Ўша куни Футейтам тоққа қочиб кетди. У бир ўзи нима қилишини билмай, кечгача аль-Каддий тоғларининг ён бағрида кезиб юрди, баъзан тўхтаб тоғ дарёсининг муздек сувидан ҳаяжондан қизарган иссиқ юзларини ювиб олди. Кун ботиб, тун чўка бошлади, лекин қизча ҳанузгача водийга қайтишни ўйламасди. Она уни қидириб келганда, ўзини унинг бағрига отди. Қизча йиғлаб, онасидан уни узатмаслигини ўтиниб-ўтиниб сўради. Онаси эса ҳеч кўнмасди.

— Мен унга турмушга чиқишни истамайман!— бақирди Футейтам.

— Гапирма...— хафа бўлди она. —сен ҳаётни билмайсан, шунинг учун ўжарлик қиляпсан. Мен нима десам шу бўлади, сенинг вазифанг — мен буюрган ишни бажариш.

Футейтамнинг кўз олди қоронғулашиб кетди. У ҳаётида биринчи маротаба бундай берaҳмликка дуч келган эди. Футейтам туни билан мижжа қоқмасдан, худога нола қилиб, раҳм-шафқат сўраб чиқди. Она парвойи-палак эди. Қизи онасининг иродаси ва ҳоҳишига қарши боролмади: фақат тўй расм-русмлари тезроқ ўтказилса бўлгани. Худо кўрсатмасин, ишқилиб, тўй бузилмаса, деб ўйларди она.

Муҳаммад бўлса қизнинг қаршилик қилаётганини кўриб, тўйни кейинги ҳафтага ўтказиб юборишга қарор қилди.

Футейтам онасининг тўйга қанчалик тез тайёрланаётганини кўриб, касал бўлиб ётиб қолди. Лекин, қариндош-уруғлари тўйни тезлатишга мажбур қилишди.

Белгиланган кун ҳам етиб келди. Келиннинг моллари ва совғалари тахт қилиб қўйилди. Ўртоқлари йиғлаётган келинни овутиш билан овора... Никоҳга ҳамма қариндошлар йиғилишди. Шу пайт Футейтам ҳеч кимга сездирмасдан қўшнининг уйига чиқиб кетди.

— Раббия хола, мени қутқаринг! Мен ҳали ёшман-ку! Бувангизни худо раҳмат қилсин, уни номини ўртага қўйиб ялинаман, мени қутқаринг, ёш жонимга раҳм қилинг. Уйингизга киргизинг, бўлмаса ўзимни сувга ташлайман.

Раббия хола қизчага ачинганидан юқорига эрининг хонасига олиб чиқди.

Тўйхонада тўс-тўполон кўтарилди. Футейтамни ҳамма ердан: боғлардан, дарё бўйларидан қидиришди. Қариндошларидан бири шундай деди:

— У Раббияникидан бошқа ҳеч қаерда бўлиши мумкин эмас.

Меҳмонлар Муҳаммад билан бирғаликда Раббиянинг уйига кетишди.

— Яхшиликча Футейтамни чиқариб юбор,— талаб қилишди улар.—бўлмаса зўрлик билан тортиб оламиз.

— У меникида эмас!— жавоб берди Раббия хола.

— Биз сизнинг устингиздан оқсоқолга арз қиламиз!

— Арз қилсаларинг қилаверинглар, уйда эрим йўқ экан, ҳеч кимни киргизмайман.

Тонг отганда Раббия Футейтамга тушунтирди:

— Тўй вақти ўтди, энди ҳеч нарсадан қўрқмасанг ҳам бўлаверади. Меникида ортиқ туришинг мумкин эмас, уйингга бор.

Уйқусизликдан азобланган қари куёв биринчи бўлиб қўшнининг уйидан чиқиб келаётган қочоқни кўрди. Шу пайт у Футейтамни онаси билан маслаҳатлашиб, оқсоқолнинг олдига кетаётган эди.

— Сен яхшиси судга бор,— маслаҳат берди оқсоқол Муҳаммадга,— сенинг ишингни шариат йўли билан ҳал этиш керак.

Оқсоқол Раббиянинг эридан қўрқарди. Муҳаммад унчалик безовталанмади: қиз ахир унинг қўлида эди. Қизни хонада устидан қулфлаб келган. Аммо у уйга келганда яна ҳайрон бўлиб қолди, чунки Футейтам ғойиб бўлган эди...

Орадан тўрт кун ўтгач, молларни ўтлатиб юрган чўпон узоқдаги чангалзор орасидан очликдан ва чарчоқдан ўзини билмай ётган Футейтамни топиб олди. Чўпон қизни дарров таниди ва одамларни ёрдамга чақирди. Улар қизни уйига олиб боришди.

Футейтам топилганлиги ҳақидаги хабар бутун қишлоққа ёйилди. Қўшнилар эса Муҳаммаднинг олдига бориб, бу бахтсиз қизни кечиришни сўрашди:

— Сен тўйни тўхтата қолсанг ҳам буларди, бечоранинг эрга тегадиган ҳоли йўқ-ку, ахир!

— Буларни қаранг, менинг хотинимга раҳмингиз келаяптими,— чолнинг жаҳли чиқди,— пешанасида нима бўлса, шуни кўради! Мен сўзимдан қайтмайман!

Футейтам бир оз тузалгач, қишлоқни бутунлай ташлаб чиқиб кетишга қарор қилди ва қоронғу тунларнинг бирида ҳеч қачон қайтиб келмасликка аҳд қилиб ўз қадрдон уйини ташлаб кетди.

Тунги зимистонда юриш жуда ҳам қўрқинчли эди. Сукунат, оёқ остидаги шох-шаббаларнинг шитирлаши ва қаердандир эшитилаётган чигирткаларнинг чириллаши уни яна ҳам ваҳимага соларди. Бехосдан чопиб ўтган қуён бечора қизни шундай қўрқитиб юбордики, у жон ҳолатда югура бошлади. У чопавериб чарчаганидан, ҳолдан кетиб ерга йиқилди. Бир оздан сўнг ўша ернинг ўзида тинчгина уйқуга кетди.

Эрталаб Футейтам Себу дарёсига етиб келди. У ҳамқишлоқларининг ҳикояларидан дарёнинг пастки оқимида афсонавий Фес шаҳри борлигини биларди. Унинг кўз олдидан турли ширин ҳаёллар ўта бошлади. Ана шу ердагина у тинчлик ва осойишталик топа олади. Футейтам дарё бўйидан тез-тез юриб кетди.

Кўп ўтмай у шаҳар дарвозасини кўрди. Шаҳарнинг баланд-баланд уйлари ва сершовқин кўчалари уни ҳайратга соларди. Қиз қайси томонга боришини билолмай, узоқ туриб қолди. Кейин авлиё Идриснинг қабри томонга олиб борадиган йўлни сўради.

Футейтам қанчалик тикилмасин, авлиёнинг қабрини кўра олмади, чунки кўзлари жиққа ёшга тўлган эди. Ана шундагина у ўзининг ёлғиз эканлигини алам билан ҳис қилди.

— Қизча нега йиғлаяпсан?— сўради ўтиб кетаётган бир йўловчи.

Қизнинг ҳеч кими йўқлигини билгач, йўловчи унга уйида хизматкор бўлишга таклиф қилди.

Уй бекаси тезда бу гўзал қиздан эрини қизғанди ва дарров қизни уйидан ҳайдаб юборди. Футейтам яна кўчада қолди. У қанча тиришмасин, ўзига доимий иш топа олмас эди. Бекаларнинг қувғини билан шу тариқа уйдан-уйга ва қўлдан-қўлга ўтиб юрди...

Футейтам қашшоқлик ва шафқатсизлик дунёсининг қурбонларидан бири эди...

Русчадан Шоҳида УМАРХЎЖАЕВА таржимаси.

ҲАР ТЎҒРИДА

ТУМАН ВА ОШ ТУЗИ

Қуюқ туман аэропортлардаги бутун ишни тўхтатиб қўйиши яхши маълум. АҚШ Буффало (АҚШ)даги Корнелл университети аэронавигация лабораториясида иссиқ туманга қарши самарали восита кашф қилинди. Бу — ундек майдаланган ош тузидир. Агар у аэродром устида сепиб юборилса, ҳаводаги бутун намликни ўзига шимиб олади. Туман йўқ бўлиб кетади.

ҒАЛАТИ ШИЛЛИҚҚУРТ

Венесуэла ўрмонларида узунлиги 15 сантиметргача борадиган шиллиққурт яшайди. У шунчалик оз учрайдики, кўрганлар кам топилади. Шу боисдан унга ном қўйиб улгуришмаган. Лекин, врачлар яқиндан бошлаб бу номаълум жониворни кўп тилга оладиган бўлиб қолишди. Сабаби, шиллиққурт чаққан кишиларда қон жуда кўп кетар экан. Бу ҳақдаги маълумотлар тобора кўпайиб боряпти.

Венесуэлалик олимлар жониворни диққат билан ўрганишга бошлашди. Инглиз олимлари ҳам уларга қўшилишди. Маълум бўлишича, бу шиллиққурт таркибида қон қуюлишини тўхтатиб қоладиган моддалар бор экан. Бу моддалар шиллиққурт чаққандан сўнг саккиз кунгача қонга таъсир қилади. Врачлар бундан баъзи бир касалликларни даволашда қўллашга уриняптилар.

АСАЛАРИЛАРГА АТИР

Мамлакатимиздаги асаларичилик институтида аниқланишича, асаларига ёқадиган гулларнинг исини бироз бўлса ҳам эслатадиган атир асаларилар оиласига кучли таъсир қилар экан. Ҳафтада бир марта асалари уясига «Красний мак» атирини пульверизатордан сепишганида нима бўлди, денг? Шунда асаларилар «фаолияти» ғоят кучайиб кетди. Улар одатдагидан 30 процент кўп асал йиғдилар, кўпроқ болаладилар. Бундан ташқари, асалари уясига хушбўй ҳидли ўт билан яхшилаб ишқалаганда ҳам худди шундай натижага эришиш мумкин. Бунда атирнинг ҳожати йўқ.

СПОРТ

АНЪАНА БУЗИЛМАДИ

Округ офицерлар уйи спорт залида Олий лиганинг биринчи группасига чиқиш учун аёллар ўртасидаги волейбол мусобақалари давом этмоқда. Навбатдаги турда Тошкентнинг «Автомобилчи» командаси пешқадамлардан бири хисобланган Харьков шаҳрининг «Спартак» волейболчилари билан беллашди.

Учрашувнинг биринчи партиясида меҳмонларнинг қўли баланд келди. Улар 15:10 ҳисобида ғалаба қозондилар. Аммо қолган партияларда ҳамшаҳарларимиз ўзларини ўнглаб олиб, қаторасига уч марта муваффақиятга эришдилар. Қизиқарли ҳамда кескин спорт кураши остида ўтган учрашув анъанага кўра 3:1 ҳисобида «Автомобилчи» фойдасига ҳал бўлди.

Олий лига даъвогарлари мусобақасида 15 очко билан Краснодарнинг «Динамо» командаси пешқадамлик қилмоқда. «Автомобилчи», Донецк ва Харьков шаҳарларининг «Спартак» командалари 13 очко тўплаб иккинчи ўринда боришмоқда.

НАВРЎЗ — ШОДЛИК БАЙРАМИ

Ота-боболаримиздан мерос бўлиб келган кўп яхши анъаналар борки, биз уларни ҳамиша қайта қувонч ва ифтихор билан эслаймиз, уларга амал қиламиз. Бундай анъаналарнинг ўзига хос фойдали ва жонли жозибаси бор: улар кишиларни ўзларига мафтун қилади. Наврўз байрами ҳам шундай яхши ва мўътабар анъаналардан бири ҳисобланади.

Наврўз ҳамал йилининг бош ойи қилиб белгиланган. Бу фавқулодда юз берган ҳодиса эмас, албатта. Улуғ Маркс айтганидек, онг тушунча орқасида вужудга келган. Шунга кўра халқ анъаналари зўр тантана, ҳурмат ва самимият билан байрам қилинади.

Наврўз — янги йилнинг биринчи куни, бахт кунининг бошланиши. У истиқболга отланиш, янги куч, янги ғайрат, бахт-равнақ демак. Наврўз деган сўз муборак она-Ватанимиз қудратини тағин ҳам кўкларга кўтариш, қолаверса бахтиёр ҳаётда соғ-саломат, тинч-хотиржамлик билан узоқ умр кўриш рамзидир.

Шарқ донишмандларидан Беруний ва Абу Али ибн Сино ва бошқалар табиат бойликлари: қуёш, ҳаво, сув ва шифобахш ўсимликлар кишилар сиҳат-саломатлигида муҳим ўрин тутишини алохида қайд қилганлар. Бундан қарийб бир минг йил илгари тиббият соҳибларининг табобот соҳасида ёзган китобларида беморларни даволашда гўзал баҳор ҳавоси ва офтобидан, гуллар, шаршаралардан тўлиқ фойдаланишни зарур, деб билдилар.

Тоза ҳаво, ёқимли баҳор офтоби, гуллар, ўйин-кулги-хурсандчилик, саёҳат ва бошқалар асаб системасининг яхшиланишига хизмат қилади. Бу билан юрак, жигар ва ошқозон яхши ишлайди. Иштаҳа очилади, уйқу яхшиланади, кучга-куч қўшилади. Қонсизлик йўқолади, меҳнат унуми ортади.

Наврўз келганда ариқлар тозаланади, уй-жойлар, ҳовлилар супурилади

Маҳалла-маҳаллаларда миллий овқатларимиздан сумалаклар пиширилади. «Сумалакни емабсиз-у, оламга келмабсиз» деган нақл бечиз эмас.

Сумалак асосан ундирилган буғдойдан тайёрланади, чунки, буғдойда крахмал, полисахаридлар группаси кўп. Буғдой ундирилганда кимёвий реакция рўй беради, яъни крахмал полисахаридининг сифати ўзгариб, дисахаридларга айланади. Дисахарид ўзидаги ширинлик хусусияти билан бошқа турли ширинликлардан тубдан фарқ қилади.

Наврўз байрами кунларида тоғларга, қир-адрларга, кенг кўкаламзор боғи-бўстонларга сайр қилинади. Бунда организм чиниқади, киши асаблари мустаҳкамланади, қон ҳаракати, ўпкада ҳаво алмашинуви яхшиланади. Турли шифобахш гиёҳлардан тайёрланган овқатларни истеъмол қилиш натижасида, аввало ошқозон, умуман овқат ҳазм қилиш йўллари тозаланади, иштаҳа очилади.

Табиатдан олинган яхши таассурот узоқ вақтгача мияда жойлашиб қолади.

Наврўз байрамининг ўз гашти, ўз чиройи бор. Ундан олинган таассуротлар ҳар бир киши учун энг яхши ва тотли хотира бўлиб қолади.

Илёс ФОЗИЛОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач.

РАССОМ ХАНДАСИ

— Бешинчисин бўшаяпти, «паҳлавон»
Ҳали замон туролмайди ўрнидан.
— Бизга нима, тўлса бўлди-да план,
Турғизамиз тортиб нимранг бурнидан.

— Саломатлик бўлсин, ўғлим, ур оппоқ,
Шундан кейин сира-сира ичмаймиз.
— Чидаб бўпсиз, тоқатингиз бўлур тоқ,
Йўқ дадажон, ароқдан ҳеч кечмаймиз.

Ақлу-хушинг борми, ўзи, сўзлагин,
Ароқ билан бокс тушиб нетасан?
Мана энди инграб минг бор бўзлагин,
Иложи йўқ, уч думалаб кетасан...

— Дадагинанг кўринмайди, ҳай болам,
Қолдимикин ястаниб у лойда-ё?
— Э, хотинжон, хотиржам бўл, чекма ғам,
Чўмиляпман «ароқ» деган сойда-ё...

А. ХОЛИҚОВ чизган расмлар.
Шеърлар У. ЖОНГИТОВники.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатувлар программаси, 10.00 — «Хушвақт бўлинг» (Музикали дам олиш программаси), 10.40 — «Мандат» (Бадиий фильм).

12.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.30 — Кўрсатувлар программаси, 17.35 — Рус тилида теле-янгиликлар.

Ўзбек тилида: 17.45 — Болалар учун. «Бойчечак», 18.15 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. Интернационал дўстлик клуби, 19.15 — Телеянгиликлар, 19.30— Эстрада шинавандалари, сизлар учун.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

12.00 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун. «Саноат электроникаси» (рус тилида).

16.30 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — «Физкультура ва спорт» (Тележурнал), 20.40 — Ялла ва рақслар, 21.20 — «26-си отилмасин» (Бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Душанба кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 28/III да Этик кийган мушук (кундузи), Травиата (кечқурун), 29/III да Зулматдан зиё (кундузи), Севги тумори (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 28/III да Олтинчи июль (кундузи), Олтин девор (кечқурун), 29/III да Олтинчи июль (кундузи), Аяжонларим (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 28/III да Ажаб савдолар (кундуз ва кечқурун), 29/III да Кумуш тўй (кундузи), Паранжи сирлари (кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 28, 29, 30/III да Баҳс.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— «СУВДАГИ ЖОЗИБАЛАР» янги аттракциони.

КИНО

Доктор Гомернинг укаси — «СПУТНИК», (тоқ соатларда), «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», (кундуз ва кечқурун).

Македонча тўй — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), САНЪАТ САРОЙИ, «МОСКВА», (кундуз ва кечқурун).

Тилла зирак (ўзбек тилида, кундуз соат 12 да), Сангам (ўзбек тилида, кундуз соат 2.20 минут ва кеч 6 да) — НАВОИЙ номли.

Ҳиндулар суянчиғи — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Гўзал маликам — «МОСКВА» (кундуз соат 2 да).

Қирқ биринчи йил олмалари — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да).

Техника бўлими бошлиғи (темир-бетон конструкциясини ишлаб-чиқариш бўйича технолог), таъминот бўйича бошлиқ ўринбосари, темир-бетон ва ёғочсозлик бўйича инженер-технологлар, мастерлар: транспорт цехига, темир-бетон ва ёғочсозлик цехига: техника бўлими бошлиғига ўринбосар, юрист, бетончилар, арматурчилар, ёғочсозлик цехига станокчилар, металлни қайта ишлаш ва ускуналар ремонти бўйича слесарлар, қурилиш лабораториясига инженер, катта товаршунос

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент-5, Куйбишев шоссеси, 23/35-уй. (5, 7, 12, 22, 26, 55, 102-автобусларнинг «Узбум» бекати).

Тошкент область матлубот жамияти союзи тайёрлаш бошқармасининг Тошкент область тайёрлаш базаси коллективи ветеринария врачи

Саъдулла

МУҲАМЕДОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 336495, Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232, Масъул секретарь — В34808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936, Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Г. 1611. ИНДЕКС — 64697. Р — 02374.